



บทที่ ๒

ที่มาของปรัชญาสาขากฎหมายสิทธิมนุษยชน

แนวความคิดเรื่องกฎหมายและสิทธิธรรมชาติ

การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนนั้นได้มีมานานแล้ว บรรดานักปราชญ์แต่ครั้งโบราณเช่น สมิทเธอร์หรือสมิทโรมันก็ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิทธิของบุคคลสืบเนื่องกันเรื่อยมา แต่ความคิดดังกล่าวนี้ได้นำเอียงไปในทางจำกัดอำนาจของกษัตริย์หรือผู้มีอำนาจปกครอง คำว่า "สิทธิของบุคคล" จึงได้กลายเป็นคำขวัญที่ใ้ช้เพื่อต่อสู้กับความอยุติธรรมจากกษัตริย์หรือผู้มีอำนาจปกครองดังกล่าว และทำให้เกิดความพยายามที่จะกำหนดสิทธิต่าง ๆ ซึ่งบุคคลต้องการได้รับจากรัฐในฐานะที่เป็นมนุษย์ไว้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ดังนั้นเพื่อจะแสดงถึงพื้นฐานของสิทธิดังกล่าว บรรดานักปราชญ์จึงอ้างกันเสมอว่าสิทธิเหล่านี้เป็น "สิทธิธรรมชาติ" (Natural rights) ซึ่งสืบเนื่องมาจาก "กฎหมายธรรมชาติ" (Natural law) ส่วนคำว่า "สิทธิมนุษยชน" นั้นเราเพิ่งใช้เรียกกันเมื่อศตวรรษที่ ๒๐ นี้เอง

โดยที่แนวความคิดเรื่องกฎหมายธรรมชาติและสิทธิธรรมชาตินี้ได้มีบทบาทสำคัญที่ทำให้เกิดความคิดที่จะคุ้มครองสิทธิของบุคคล และทำให้มีการร่างเอกสารรับรองสิทธิที่สำคัญหลายฉบับรวมทั้งปรัชญาสาขากฎหมายสิทธิมนุษยชน จึงจำเป็นที่จะขอกล่าวถึงเรื่องทั้งสองโดยย่อ

Evan Luard, The Origins of International Concern over Human Rights. The International Protection of Human Rights, Edited by Evan Luard, New York, Fredrick A. Praeger (1967) p. 7

กฎหมายธรรมชาติหมายถึงกฎหมายซึ่งบุคคลอ้างว่ามีอยู่ตามธรรมชาติ คือเกิดมีมาเอง โดยมนุษย์ไม่ได้ทำขึ้น เป็นกฎหมายที่อยู่เหนือรัฐและใช้ได้โดยไม่จำกัดกาลเทศะ ที่เกิดของกฎหมายธรรมชาตินี้ นักปราชญ์เห็นต่างกัน บางท่านเห็นว่ากฎหมายเกิดจากธรรมชาติโดยตรง บางท่านเห็นว่ากฎหมายธรรมชาติเกิดจากพระเจ้า บางท่านเห็นว่ากฎหมายธรรมชาติเกิดจากความรู้อัจฉริยะของมนุษย์

กฎหมายธรรมชาตินี้มีลักษณะสำคัญสามประการคือ ประการแรกเป็นกฎหมายที่ใช้ได้โดยไม่จำกัดเวลา คือ ไม่มีเวลาดวงพันสมัย ประการที่สอง ใช้ได้ทุกแห่งไม่จำกัดว่าต้องใช้ในรัฐใดรัฐหนึ่ง และประการที่สาม อยู่เหนือกฎหมายของรัฐ คือ รัฐจะออกกฎหมายให้ขัดแย้งกับกฎหมายธรรมชาติไม่ได้ มิฉะนั้นกฎหมายของรัฐก็จะไร้บังคับไม่ได้^๒

ต่อไปนี้จะขอกล่าวถึงแนวความคิดของนักปราชญ์ตั้งแต่สมัยกรีกเป็นต้นมา คือ

Heralitus นักปราชญ์ชาวกรีก กล่าวถึงกฎหมายธรรมชาติว่าเป็นกฎหมายที่มีได้เขียนไว้เป็นลายลักษณ์อักษร กฎหมายดังกล่าวได้แพร่หลายและควบคุมไว้ซึ่งธรรมชาติ ถ้าไม่มีกฎหมายนี้แล้วโลกจะเกิดความวุ่นวาย ดังนั้นตามความคิดของเขา กฎหมายธรรมชาตินี้จึงมีพื้นฐานมาจากหลักที่ว่า ทุกสิ่งเกิดขึ้นตามที่ควร เป็นเช่นนั้น

เพลโต (Plato) ได้พัฒนาแนวความคิดเรื่องกฎหมายธรรมชาตินี้มาสู่วิชาตรรกวิทยา โดยเขาได้ยืนยันถึงความแตกต่างระหว่างกฎหมายตามความเป็นธรรมและบรรดากฎหมายที่ได้บัญญัติขึ้นโดยรัฐ

อริสโตเติล (Aristotle) ก่อนคริสตกาล นักปรัชญาชาวกรีก ก็นับเป็นสานุศิษย์ของเพลโตได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งซึ่ง "เป็นธรรมโดยธรรมชาติ" ว่าเป็น

^๒ ศาสตราจารย์ ดร.หยุด แสงอุทัย, ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป
คณะนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๑๒, ๑๓๐ - ๑๓๕

ความเป็นธรรมที่สมบูรณ์กับสิ่งซึ่ง "เป็นธรรมโดยเพียงกฎหมาย" อันเป็นความเป็นธรรมที่ไม่สมบูรณ์ ที่เขาเห็นว่าความเป็นธรรมตามธรรมชาติมีความสมบูรณ์ก็เพราะว่ายังมีผลบังคับใช้ใน ทุก ๆ แห่งเหมือนกัน

ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า เพลโตและอริสโตเติล เป็นนักปราชญ์รุ่นแรกที่กำลังถึง กฎหมายตามธรรมชาติว่าเป็นเสมือนวินัย ซึ่งมนุษย์จะต้องประพฤติตนให้สอดคล้องกับสิ่งนี้เพื่อ จะไต่ระดับถึงคุณความดีส่วนตัวและคุณความดีทั่ว ๆ ไป

นักปราชญ์กลุ่ม Stoics ซึ่งเป็นกลุ่มนักปราชญ์ที่ชื่อเสียงเมื่อประมาณสี่ศตวรรษก่อน คริสต์ศักราชได้รับแนวความคิดจากเพลโตและอริสโตเติล พวกเขาเชื่อว่ากฎหมายธรรมชาตินั้น ใช้นั่งทับเหนือพระเจ้าและมนุษย์ และเป็นกฎหมายซึ่งแนะนำว่า "อะไรคือสิ่งที่ต้องทำและห้าม สิ่งที่ต้องไม่กระทำ" พวกเขาเน้นว่าระเบียบและความมั่นคงเป็นพลังตามธรรมชาติที่จะ - เพื่อยุติมนุษย์ให้มีชีวิตและปฏิบัติตามธรรมชาติ ถ้าไม่มีสิ่งนี้แล้วสังคมจะปราศจากสันติและ ความเป็นระเบียบ ระเบียบและความมั่นคงเช่นว่านี้ก็คือ กฎหมายธรรมชาตินั่นเอง

St. Paul ซึ่งเป็นนักสอนศาสนาและเป็นนักเทววิทยาได้กล่าวถึงบุคคลซึ่ง "ปฏิบัติ ตามกฎหมายโดยสัญชาตญาณ" อันเป็นกฎหมายที่เขียนไว้ในจิตใจของบุคคลโดยความรู้สำนึก และโดยความนึกคิดของเขา St. Paul เชื่อว่ามีคนเป็นจำนวนมากที่ไม่มีความรู้ทางกฎหมาย เลย แต่ปฏิบัติตามกฎหมายโดยสัญชาตญาณ คนเหล่านั้นได้แสดงให้เห็นว่ามีกฎหมายอยู่ในตัว พวกเขาเอง ทั้งนี้เพราะพวกเขาได้แสดงออกซึ่งผลของกฎหมายอันเกิดจากจิตใจของตนเอง ความรู้สำนึกของพวกเขาได้รับรองความมีอยู่ซึ่งกฎหมายดังกล่าว ทั้งนี้เพราะมีบางสิ่งบางอย่าง ซึ่งจะคอยตำหนิหรือวิจารณ์การกระทำของพวกเขา นอกจากนี้ St. Paul ยังเห็นพ้องกับ - นักปราชญ์ของกรีกและกลุ่ม Stoics ที่ว่า บุคคลทุกคนมีความเท่าเทียมกันโดยธรรมชาติอีกด้วย

นักกฎหมายสมัยโรมันได้นำความคิดเกี่ยวกับกฎหมายธรรมชาติมาใช้ในการพัฒนา กฎหมายที่เรียกว่า "Jus gentium" อันเป็นกฎหมายที่ใช้นั่งทับคลุมถึงคนต่างต่างด้วย เพราะแต่เดิม

มีแต่กฎหมายที่โรมันเรียกว่า "Jus civile" แต่ต่อมาเมื่ออาณาจักรโรมันได้แพร่ขยายออกไป ทำให้มีคนทางคามมาอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก จึงจำเป็นต้องมีกฎหมายที่โรมันบังคับแก่คนทางคามดังกล่าว กฎหมายธรรมชาติมีบทบาทสำคัญในเรื่องนี้เพราะทำให้เกิดความคิดว่าควรจะมีกฎหมายที่ใช้ได้กับระบบกฎหมายทุกระบบ หรือในฐานะที่เป็นข้อบังคับที่ยอมรับกันโดยประชาชนทั้งหมด

ซีเซโร (Marcus Tullius Cicero) ๑๐๖ - ๔๓ ก่อนคริสตกาล นักสุนทรพจน์ นักเขียนและนักกฎหมายที่มีชื่อเสียงสมัยโรมันได้กล่าวว่า "มีกฎหมายที่แท้จริง, มีเหตุผลที่ถูกต้องซึ่งเป็นไปได้ตามธรรมชาติอันไม่อาจเปลี่ยนแปลงไปได้และมีอยู่ชั่วกาลนาน"

St. Thomas Aquinas (ค.ศ. ๑๒๒๕ - ๑๒๗๑) ซึ่งเป็นนักปรัชญาและเป็นนักทฤษฎีกฎหมายธรรมชาติชาวอิตาลีในสมัย Middle Ages ได้กล่าวว่า กฎหมายที่ไม่มีที่สิ้นสุด (Eternal law) ได้ครอบงำโลกตามเจตนารมณ์ของพระผู้เป็นเจ้า และด้วยความฉลาดของพระองค์ กฎหมายชนิดนี้ได้กลายเป็นกฎหมายทางศีลธรรมตามธรรมชาติ อันเป็นหลักดั้งเดิมของชีวิตมนุษย์ซึ่งจะต้องปฏิบัติให้สอดคล้องกับศีลธรรม กฎหมายที่มนุษย์บัญญัติขึ้นไม่ควรจะขัดกับกฎหมายตามธรรมชาติ ถ้าขัดก็ไม่ใช่กฎหมายและไม่มี ความผูกพัน ความรู้สึกนึกชอบของผู้ผู้อยู่ใต้มัน

William Blackstone กล่าวในหนังสือชื่อ "Commentaries on the Laws of England" ว่า "กฎหมายธรรมชาตินั้น เกิดขึ้นพร้อมกับมนุษยชาติและอยู่ใต้อำนาจบังคับบัญชาของพระผู้เป็นเจ้าโดยแท้ ดังนั้นจึงมีผลผูกพันเหนือกฎหมายอื่นใด กฎหมายธรรมชาติมีผลผูกพันทั่วโลกในทุกประเทศและทุกกาลเวลา กฎหมายต่าง ๆ ที่มนุษย์บัญญัติขึ้นถ้าขัดกับกฎหมายตามธรรมชาติแล้วไม่มีผลใต้มัน"

เราอาจสรุปแนวความคิดเกี่ยวกับการก่อตั้งทฤษฎีกฎหมายตามธรรมชาติได้ว่ามีวัตถุประสงค์เพื่อแสดงถึงหลักแห่งธรรม, ความยุติธรรมและความถูกต้อง ซึ่งฝังแน่นอยู่ในจิตใจของมนุษย์และชี้แนวทางในการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ต่าง ๆ, การใช้สิทธิ, การปฏิบัติตามพันธะกรณีและการรักษาไว้ซึ่งระเบียบและความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน การละเลยไม่

รักษาไว้ซึ่งข้อเรียกร้องของกฎหมายตามธรรมชาติจึงเป็นการทำลายกฎหมายดังกล่าว^๓

สิทธิธรรมชาติ

จากแนวความคิดเรื่องกฎหมายธรรมชาตินี้เอง ได้ทำให้เกิดความคิดเกี่ยวกับสิทธิธรรมชาติเป็นผลสืบเนื่องตามมา โดยมีแนวความคิดอยู่ว่า มนุษย์เกิดมาเท่าเทียมกันและพระเจ้าซึ่งเป็นผู้สร้างมนุษย์ขึ้นมาได้ให้สิทธิบางอย่างแก่มนุษย์ สิทธิเหล่านี้ไม่ว่าจะโอนให้กันได้ และไม่มีใครจะล่วงละเมิดได้ ซึ่งได้แก่สิทธิในชีวิต เสรีภาพ และสิทธิที่จะหาความสุข และรัฐทั้งหลายจะต้องกระทำทุกอย่างเพื่อให้มนุษย์มีสิทธิเหล่านี้อย่างเต็มที่ วิธีการเช่นนี้ทำให้มนุษย์ซึ่งเป็นสัตว์โลกที่ไร้เหตุผล ยอมรับว่าเป็นหลักที่ดีและเชื่อว่าจะทำให้มนุษย์อยู่ในสังคมอย่างสันติและมีความสุข

นักปราชญ์ในสมัยก่อนได้ให้ความสำคัญแก่สิทธิธรรมชาติเป็นอย่างมากในฐานะเป็นสิ่งที่คู่กับกฎหมายธรรมชาติ

ในสมัยที่กรีกอยู่ในระยะรุ่งเรือง ประชาชนในนครรัฐกรีกได้รับการรับรองซึ่งสิทธิที่สำคัญบางประการ เช่น สิทธิในการพูดเท่าเทียมกัน (Isogoria) และสิทธิในความเสมอภาคกันตามกฎหมาย (Isonomia) ซึ่งสิทธิทั้งสองชนิดนี้ได้กลายเป็นสิทธิที่สำคัญยิ่งและถูกกล่าวอ้างกันเสมอในปัจจุบัน

นักปราชญ์กลุ่ม Stoics ซึ่งเป็นนักทฤษฎีกฎหมายธรรมชาติเชื่อว่า สิทธิธรรมชาติเป็นสิทธิที่ตกอยู่กับบุคคลทุกคนและตลอดไป ไม่ใช่สิทธิสำหรับประชาชนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งโดยเฉพาะ แต่เป็นสิทธิที่มนุษย์ทุกคนทุกสถานที่ต่างได้รับ ทั้งนี้โดยเหตุที่ว่าเขาเหล่านั้นเป็นมนุษย์

^๓

Crissito Pascal, Introduction to Legal Philosophy. 1959
Edition, pp. 11 - 56.

John Locke ซึ่งเป็นนักการเมืองที่ต่อต้านกษัตริย์และต้องการจะจำกัดอำนาจของกษัตริย์ ได้เขียนไว้ในหนังสือชื่อ "The Letter for Toleration" (ค.ศ. ๑๖๘๙) ย้ำถึงสิทธิในชีวิต, สิทธิในเสรีภาพและสิทธิในทรัพย์สินของบุคคล ซึ่งผู้ปกครองทั้งหลายถูกผูกพันตามกฎหมายตามธรรมชาติว่า มีหน้าที่จะต้องให้การยอมรับนับถือสิทธิเช่นนั้น

อย่างไรก็ดี นักกฎหมายที่มีชื่อเสียงหลายท่านมีความเห็นคัดค้านในเรื่องสิทธิตามธรรมชาตินี้อย่างแข็งขัน นักกฎหมายชาวฝรั่งเศสได้แก่อุปถัมภ์ที่เรียกว่า "สำนักกฎหมายเคร่งครัด" (Positivists) เช่น

John Austin เห็นว่า กฎหมายคือคำบัญชาของอธิปัตย์ กฎหมายลายลักษณ์อักษรที่รัฐบัญญัติขึ้น (Positive law) เป็นหลักทั่วไปของความประพฤติ ซึ่งกำหนดขึ้นโดยผู้มีอำนาจทางการเมืองแก่ผู้ที่อยู่ในฐานะต่ำกว่า ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามก็จะได้รับโทษ และออกสตินไม่ยอมรับในเรื่องกฎหมายธรรมชาติ

Bentham ได้เขียนไว้ในหนังสือชื่อ Anarchical Fallacies ว่า "สิทธิเป็นทายาทของกฎหมาย จากกฎหมายที่แท้จริงมาเป็นสิทธิที่แท้จริง แต่จากกฎหมายตามความนึกคิดหรือจากกฎหมายธรรมชาติมาเป็นสิทธิตามความนึกคิด.... สิทธิตามธรรมชาตินั้นเป็นเรื่องเหลวไหล และเป็นการพูดเล่นส่วนวน"

ตามความเห็นของเบนแธม กฎหมายลายลักษณ์อักษรที่รัฐบัญญัติขึ้น (Positive law) เท่านั้นที่เป็นกฎหมายที่แท้จริง (real law) ส่วนกฎหมายธรรมชาติไม่เป็นกฎหมายแต่อย่างใด ความคิดของเบนแธมได้รับการสนับสนุนจากนักกฎหมายคนอื่น ๆ ที่คัดค้านเรื่องสิทธิธรรมชาติ เช่น Edmund Burke เป็นต้น แต่ Burke มีความเห็นต่างกับเบนแธมอยู่บ้าง กล่าวคือ เบนแธมเห็นว่า การที่รัฐต่าง ๆ ประท้วงรับรองสิทธิของพลเมืองนั้นเป็นการเล่นโวหารเท่านั้น และไม่มีผลอะไรเลย ส่วน Burke นั้นเห็นว่า การพูดถึงสิทธิต่าง ๆ ของมนุษย์เท่ากับเป็นการยุยงให้เกิดการปฏิวัติ เพราะมันชักนำให้คนเราคิดว่าตนมีสิทธิที่จะได้รับสิทธิต่าง ๆ ซึ่งความจริงแล้วไม่อาจจะมีได้เลย

Burke เขียนในหนังสือชื่อ "Reflection on the Revolution in France" ว่า ผู้สนับสนุนใหม่การประกาศ The French Declaration of the Rights of Man and the Citizen นั้นทำให้เกิดอันตรายแก่สังคมอย่างใหญ่หลวง เพราะเป็นการประกาศถึงสิ่งซึ่ง Burke เรียกว่า "นิยายเรื่องใหญ่" เกี่ยวกับความเท่าเทียมกันของมนุษย์ เขากล่าวว่าความแตกต่างตามธรรมชาติของมนุษย์นั้นเป็นเรื่องใหญ่มาก และเขาคิดว่าการเท่าเทียมกันเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้ การสร้างเรื่องนี้ขึ้นมาว่ากันว่ามันเป็นเรื่องจริงนั้น "เป็นการขำขันทำให้เกิดความขมขื่น เมื่อบุคคลเหล่านั้นใคร่หาว่าความไม่เท่าเทียมกันซึ่งมีอยู่แท้จริงนั้นไม่อาจจะขจัดให้หมดสิ้นไปได้เลย"

เราอาจสรุปได้ว่า สิทธิตามธรรมชาตินั้นมีที่มาได้สามทาง คือ ทางแรกเกิดจากหลักแห่งเหตุผล (Rationalism) ซึ่งถือว่า "สิทธิตามธรรมชาติของมนุษย์" ได้ถูกคิดขึ้นจาก "หลักการแท้ ๆ และไม่อาจโต้แย้งได้" หลักแห่งเหตุผลนี้มีรากฐานมาจากความคิดเรื่องกฎหมายตามธรรมชาติและเกี่ยวข้องกับเรื่อง "เหตุผลตามธรรมชาติ" (Natural reason) กล่าวคือ คิดจากเหตุผลทั่ว ๆ ไปว่าบุคคลควรมีสสิทธิตะไรบ้าง โดยคำนึงจากเกียรติภูมิ, อำนาจ, ความจริงใจหรือความสุจริตใจของมนุษย์

ทางที่สองเกิดจากลัทธิเฉพาะบุคคล (Individualism) ซึ่งมีแนวความคิดว่าสิทธิธรรมชาติของบุคคลเป็นสิทธิที่ไม่อาจโอนให้แก่นักได้ สิทธิธรรมชาตินั้นเกิดขึ้นพร้อมกับบุคคลและเป็นสิทธิประจำตัวของบุคคลนั้น จะจำกัด, รักรอนหรือโอนให้ผู้อื่นไม่ได้เลย

๘ Maurice Cranston, Human Rights To-Day. Indian Committee for Cultural Freedom, 1966, p. 27

ทางที่สามเกิดจากลัทธินิยมความรุนแรง (Radicalism) โดยถือว่า การใช้กำลัง "จะถูกกล่าวอ้างเวลาหนึ่งเวลาใดว่าเป็นจุดมุ่งหมายของสถาบันการเมืองทั้งหมด" และจุดมุ่งหมายของสถาบันการเมืองดังกล่าวนั้นก็คือ "การรักษาไว้ซึ่งสิทธิธรรมชาติของมนุษย์" ตัวอย่างของความคิดนี้จะเห็นได้ใน American Declaration of Independence ซึ่งได้กล่าวอ้างว่า "..... หากรัฐบาลดำเนินการ ปกครองไปในทางที่เป็นประโยชน์ต่อหลักการดังกล่าวเมื่อใด เมื่อนั้นก็เป็นสิทธิของประชาชนที่จะเปลี่ยนแปลงหรือล้มเลิกรัฐบาลนั้นเสียก็ได้ และกลับสถาปนารัฐบาลใหม่ขึ้นตามที่เราเห็นว่าทำให้เขาได้รับความปลอดภัยและยังความสุขให้เกิดมากขึ้นที่สุด"

ความคิดเกี่ยวกับสิทธิตามธรรมชาติเมื่อพิชิตต่อบรรดานักปราชญ์ในอดีตมาก และบุคคลเหล่านี้ได้เผยแพร่ความคิดของตนเกี่ยวกับสิทธิดังกล่าวจนเป็นเหตุให้เกิดการปฏิวัติต่อต้านอำนาจของกษัตริย์และผู้มีอำนาจปกครอง เพื่อเรียกร้องสิทธิหลายครั้ง ดังจะได้อ้างถึงต่อไป

กฎหมายระหว่างประเทศแต่เดิมไม่รับรองสิทธิของเอกชน

มีข้อสังเกตว่า ขณะที่สิทธิของเอกชนได้รับความสนใจจากบรรดานักปราชญ์ต่าง ๆ และได้มีการเคลื่อนไหวภายในประเทศเพื่อคุ้มครองสิทธิของเอกชนตลอดเวลา ในทางตรงกันข้าม ทางด้านกฎหมายระหว่างประเทศนั้น ถึงแม้ว่าจะได้พัฒนาจุดหน้าเรื่อยมา แต่สิทธิของเอกชนยังไม่เป็นที่ยอมรับในกฎหมายดังกล่าว เพราะเป็นที่เข้าใจกันมาแต่ดั้งเดิมว่า วัตถุ (subject) แห่งกฎหมายระหว่างประเทศก็คือรัฐเท่านั้นและเป็นข้อตกลงกันโดยมีวัตถุประสงค์จะกล่าวถึงเรื่องสิทธิและหน้าที่ของรัฐ ส่วนเอกชนถือว่าเป็นเรื่องภายในของรัฐที่จะ

๕

A.P. d'Entrevés, Natural Law. An Introduction to Legal Philosophy, Hutchinson University Library, London, pp. 48 - 63

กระทำอย่างใดก็ได้ แม้ว่าต่อมาจะมีการทำสนธิสัญญาขึ้นหลายฉบับ เพื่อคุ้มครองสิทธิของบุคคล แต่ข้อความในสนธิสัญญาเหล่านั้นก็ไม่ได้ให้สิทธิแก่เอกชนแต่อย่างใด เพียงแต่ก่อกำหนดเงื่อนไขระหว่างประเทศขึ้นในหมู่รัฐภาคีในอันที่จะคำนึงถึงการปฏิบัติต่อประชาชนของตน กล่าวคือ เอกชนไม่ได้รับสิทธิใด ๆ จากข้อความในสนธิสัญญาเหล่านั้นโดยตรงเลย และในขณะนั้นไม่มีระบบการวินิจฉัยข้อขัดแย้งระหว่างประเทศ การควบคุมโดยองค์การระหว่างประเทศยังไม่เคยได้ยื่นกัน การทำให้สนธิสัญญามีผลใช้บังคับก็ยังคงใช้วิธีทางการเมืองกันอยู่ เอกชนยังไม่อยู่ในฐานะที่จะเรียกร้องให้มีการคุ้มครองสิทธิของเขาตามกฎหมายระหว่างประเทศใดแต่อย่างใด

เอกสารทางประวัติศาสตร์ เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิของบุคคล

แนวความคิดในเรื่องกฎหมายธรรมชาติและสิทธิธรรมชาตินี้ ได้ถ่ายทอดจากบรรดานักปราชญ์ไปสู่หลักการ เมืองและประชาชนทั่วไป จนทำให้เกิดปฏิกิริยาทางการเมืองเพื่อต่อต้านและจำกัดอำนาจของกษัตริย์และผู้มีอำนาจปกครองครั้งสำคัญหลายครั้ง และแต่ละครั้งก็ได้มีการจัดทำเอกสารรับรองสิทธิของบุคคลให้เป็นที่แน่นอน การกระทำดังกล่าวนี้เกิดขึ้นในรูปแบบต่าง ๆ เช่น โดยการปฏิวัติหรือการประกาศอิสรภาพของดินแดนที่อยู่ใต้การปกครองของประเทศอื่น หรือในบางกรณีผู้มีอำนาจปกครองก็ได้มีเจตนาจะให้การรับรองสิทธิแก่ประชาชนไว้เป็นหลักฐานด้วยตนเอง ดังเช่นการจัดทำหาญบัตรแมกนาคาร์ตา, การประกาศอิสรภาพของมลรัฐอาณานิคมในทวีปอเมริกา, การปฏิวัติใหญ่ในฝรั่งเศส ค.ศ. ๑๗๘๙ หรือหลักสิทธิบัตรของพ่อขุนรามคำแหง เป็นต้น ซึ่งจะขอกล่าวถึงสิ่งเหล่านี้ต่อไปเป็นลำดับ คือ



มหากฎบัตรแมกนาคาร์ตา

เอกสารทางประวัติศาสตร์ซึ่งแสดงถึงการคุ้มครองสิทธิของบุคคลที่ขอลี้ภัยและสมควรกล่าวถึงในอันดับแรกก็คือ แมกนาคาร์ตา (Magna Carta) ของอังกฤษ มูลเหตุที่มีการจัดทำเอกสารฉบับนี้ คือ ในสมัยของพระเจ้าจอห์น (John) แห่งอังกฤษ เกิดขัดแย้งกับพวกพระและขุนนาง เพราะพระองค์ใช้อำนาจเกินขอบเขตไป พวกพระและขุนนางจึงบังคับให้พระองค์ลงพระปรมาภิไธยในเอกสารฉบับหนึ่ง เมื่อ ค.ศ. ๑๒๑๕ ซึ่งเรียกกันว่า "GREAT CHARTER" หรือมหากฎบัตรแมกนาคาร์ตา (Magna Carta) อันเป็นเอกสารที่ให้ ความคุ้มครองสิทธิเสรีภาพแก่ ข้าราชการอังกฤษ โดยมีบทบัญญัติ รมทั้งสิ้น ๒๓ ข้อ ข้อความที่สำคัญก็คือ

๑. พระมหากษัตริย์จะ เก็บภาษีโดยไม่ได้รับความยินยอมจากที่ประชุมพวกนักบวชและพวกบารอนชั้นสูงหาได้ไม่ บทบัญญัตินี้ไดวางหลักการที่ว่า "ไม่มีการ เก็บภาษีถ้าไม่มีผู้แทน (No taxation without representation)"

๒. การกวดเงินโทษกฎหมายหรือการยกเว้นไม่โทษกฎหมายบังคับแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง จะกระทำมิได้ (Equality before the law)

๓. บุคคลใดจะถูกจับกุม, กักขัง, ขังได้ หรือริบทรัพย์หาได้ไม่ เว้นเสียแต่จะได้รับการพิจารณาโดยบุคคลชั้นเดียวกับเขา (HIS PEERS) และตามกฎหมายบ้านเมือง

บทบัญญัติข้อหลังสุดนี้ทำให้เกิดหลักเสรีภาพส่วนบุคคล (Personal Liberty) ^๖ และทำให้เกิดวิธีการที่เรียกว่า HABEAS CORPUS ^๗ ซึ่งเป็นที่ยอมรับในปัจจุบันว่าเป็นวิธีการคุ้มครองเสรีภาพของบุคคลได้เป็นอย่างดีและทำให้เกิดระบบการพิจารณาคดีโดยจюри ^๘ ซึ่งเป็นบุคคลชั้นเดียวกับเขา (Trial by jury of equal)

ใน ค.ศ. ๑๖๘๙ รัฐสภาของอังกฤษได้ตราเอกสารเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิของประชาชนขึ้นฉบับหนึ่งเรียกว่า "The English Bill of Rights" เอกสารฉบับนี้รับรองสิทธิของประชาชนในอันที่จะได้รับการพิจารณาคดีโดยจюри และกำหนดว่าในศาลทุกแห่งจะไม่มี การเรียกหลักประกันที่ใช้ในการประกันตัวมากเกินไป จะไม่มีการลงโทษที่หนักเกินไป และ ไม่มีการลงโทษที่ทำให้ได้รับความทรมาณอย่างโหดร้ายและผิดปกติกษัตริย์เป็นต้น ฯลฯ

^๖ คือสิทธิที่จะทำอะไรก็ตามที่ชอบใจ เว้นแต่ในสิ่งที่จะกระทบกระทั่งถึงผลประโยชน์ของสาธารณชนเท่านั้น

^๗ เป็นวิธีการคุ้มครองเสรีภาพของบุคคลโดยศาลจะออกหมายชนิดหนึ่ง เรียกว่า "Writ of Habeas Corpus" สั่งให้ผู้ที่กักขังบุคคลใดไว้ นำตัวบุคคลนั้นมาศาลภายในเวลาที่กำหนดเพื่อชี้แจงแสดงเหตุว่าการกักขังนั้นชอบด้วยกฎหมาย

^๘ เป็นการพิจารณาคดีโดยคณะลูกขุน ซึ่งมีหน้าที่ตัดสินข้อเท็จจริงว่าจำเลยผิดหรือถูก ส่วนผู้พิพากษามีหน้าที่วางโทษ ในจำนวนประเทศที่ใช้ลูกขุนนี้ บางประเทศยอมให้มีลูกขุนแต่ในคดีอาญา บางประเทศก็ยอมให้มีทั้งในคดีอาญาและคดีแพ่ง

The Declaration of Independence

เอกสารทางประวัติศาสตร์ที่มีชื่อเสียงทางด้านกฎหมายของบุคคลอันมีหนึ่ง
ก็คือ The Declaration of Independence แห่งสหรัฐอเมริกา มรดกที่ผู้มีการประกาศ
เอกสารฉบับนี้เนื่องจากบรรดาบรรพชนอเมริกันต้องการเป็นเอกราช ไม่ยอมขึ้นกับอังกฤษ
อันเป็นเมืองแม่ อังกฤษจึงส่งกำลังทหารมาปราบปราม เป็นเหตุให้เกิดสงครามระหว่าง
ทหารอังกฤษกับทหารของบรรพชนอเมริกัน เมื่อสงครามดำเนินมาไต่ประมาณหนึ่งปี
มกราคม ค.ศ. ๑๗๗๖ มลรัฐของสหรัฐอเมริกาได้ประกาศเอกสารฉบับนี้เมื่อเดือนกรกฎาคม
ค.ศ. ๑๗๗๖ ซึ่งมีข้อความที่รับรองสิทธิของประชาชนอย่างชัดเจน ดังจะเห็นได้จากวรรค
สองมีข้อความว่า "เราถือความจริงซึ่งไต่ประจักษ์แก่ตัวเราเองแล้วว่า มนุษย์เราเกิดมา
ยอมเท่าเทียมกัน และต่างก็ได้รับสิทธิบางประการซึ่งไม่อาจโอนให้แก่กันได้มาจากพระเจ้า
กล่าวคือ สิทธิในชีวิต สิทธิในเสรีภาพ และสิทธิในการแสวงหาความสุข และเพื่อที่จะป้องกัน
สิทธิเหล่านี้ จึงได้จัดตั้งขึ้นรัฐบาลที่ไว้บอานาจอันชอบธรรมด้วยความยินยอมของประชาชน
ผู้อยู่ใต้การปกครอง เมื่อเป็นเช่นนี้หากรัฐบาลดำเนินการปกครองไปในทางที่เป็นปรักภัยต่อ
หลักการดังกล่าวเมื่อใด เมื่อนั้นก็เป็นสิทธิของประชาชนที่จะเปลี่ยนแปลงหรือเลิกมรดก
นั้นเสียได้ และกลับสถาปนารัฐบาลใหม่ขึ้นตามที่เราเห็นว่าทำให้เขาได้รับความปลอดภัยและ
ยังความผาสุกให้เกิดขึ้นมากที่สุด..."

ครั้นเมื่อสงครามระหว่างบรรพชนอเมริกันของสหรัฐอเมริกา กับอังกฤษได้
สิ้นสุดลง ก็ได้มีการจัดทำรัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกาขึ้น และได้ประกาศใช้เมื่อปี ค.ศ.
๑๗๘๗ นี้ก็ยอมรับรับรองสิทธิต่างๆ หลายนประการด้วยกัน เริ่มแต่ยอมรับซึ่งไต่ยืนยันรับรองสิทธิ
ใน The Declaration of Independence และรัฐธรรมนูญฉบับนี้ไต่แสดงวัตถุประสงค์
ในการร่างไว้ควรวา "เราประชาชนแห่งสหรัฐ เพื่อที่จะจัดตั้งสหภาพที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพื่อ

จะสถาปนาความยุติธรรม เพื่อที่จะประกันความสงบภายใน เพื่อที่จะทำใหม่คงซึ่งเสรีภาพ
 ที่ได้รับมาแก่ตัวของเราเองและชนชั้นหลัง จึงได้บัญญัติและสถาปนารัฐธรรมนูญฉบับนี้ไว้สำหรับ
 สหรัฐอเมริกา..." การคุ้มครองสิทธิที่สำคัญ ๆ ก็คือ ห้ามมิให้รัฐสภาพักโทษ Writ of
 Habeas Corpus เว้นแต่ในเวลาเกิดกบฏหรือการ ก่อความพลอภัยสาธารณะ ทั้งจะออก
 กฎหมายลงโทษผู้กระทำผิดโดยมิได้มีการพิจารณาคดีในศาล (Bill of Attainder) หรือ
 ออกกฎหมายที่มีผลย้อนหลัง (Expost Facto Law) ไม่ได้ การพิจารณาคดีทุกเรื่องให้กระทำ
 โดยจรรยาบรรณที่รัฐสภาลงมติกล่าวโทษ และต้องพิจารณาคดีในมลรัฐที่ใดกระทำความผิดนั้น
 หากมิได้กระทำความผิดในมลรัฐใดก็ให้พิจารณา ณ สถานที่ที่กระทำความผิด หรือตามที่รัฐสภาจะได้
 กำหนดโดยกฎหมาย ห้ามมิให้ลงโทษผู้ใดฐานกบฏ เว้นเสียแต่ในคำให้การของพยานสองคนจะ
 แสดงออกมาให้เห็นชัดเช่นนั้น หรือจำเลยสารภาพในศาลโดยเปิดเผย พลเมืองของแต่ละ
 มลรัฐได้รับเอกสิทธิ์และความคุ้มกันในมลรัฐอื่น ๆ ด้วย ห้ามมิให้ถือเอาศาสนาเป็นเครื่อง
 กำหนดคุณสมบัติในการ เข้ารับตำแหน่งหรือการ มอบหมายให้ปฏิบัติงานสาธารณะของสหรัฐ
 เป็นตน ฯลฯ

เมื่อ ค.ศ. ๑๗๙๑ ได้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกาก่อหลายข้อ
 เพื่อรับรองสิทธิของประชาชนอเมริกันบางประการ และได้ห้ามมิให้รัฐสภาออกกฎหมายซึ่งเป็น
 การ ละเมิดเสรีภาพส่วนบุคคล เช่นว่านี้ ให้ประกันแก่เสรีภาพในทางศาสนา เสรีภาพในการพูด
 เสรีภาพของหนังสือพิมพ์ เสรีภาพในการประชุม เสรีภาพในการร้องเรียนต่อรัฐบาล ห้ามมิให้
 ศาลวางโทษที่ทารุณและผิดธรรมดา ฯลฯ

ต่อมาเมื่อสหรัฐอเมริกาได้ประกาศเลิกทาสและถือว่าการ มีทาสเป็นการ กระทำที่ผิด
 กฎหมายแล้ว ก็ได้แก้ไขรัฐธรรมนูญห้ามมิให้มีทาสหรือการ รับใช้โดยไม่สมัครใจในสหรัฐหรือ
 ที่อื่น ๆ อันอยู่ในอำนาจของสหรัฐ เว้นแต่จะเป็นการ ลงโทษสำหรับความผิดอาญาซึ่งบุคคลนั้น
 ได้ถูกตัดสินว่ากระทำความผิด

ค.ศ. ๑๘๖๘ ได้แก้ไขรัฐธรรมนูญรับรองให้พวกทาสมีฐานะเป็นพลเมืองของสหรัฐอเมริกา และโคสิทธิต่าง ๆ ในฐานะเช่นนี้ด้วย และย่ำว่าสิทธิของพลเมืองแห่งรัฐในอันที่จะออกเสียงเลือกตั้งจะถูกปฏิเสธหรือตัดทอนโดยสหรัฐหรือมลรัฐใด ๆ โดยคำนึงถึงเชื้อชาติผิว หรือการเป็นทาสมาก่อนไม่ได้

The Declaration of the Rights of Man and the Citizen (Declaration des Droits de l'Homme et du Citoyen)

เอกสารฉบับนี้ได้ถูกประกาศใช้เมื่อปี ค.ศ. ๑๗๘๙ และเป็นเอกสารสำคัญอีกฉบับหนึ่งที่รับรองสิทธิของมนุษยชน มูลเหตุที่พิมพ์เอกสารฉบับนี้ขึ้นเนื่องมาจากกษัตริย์ฝรั่งเศส โดยเฉพาะพระเจ้าหลุยส์ที่ ๑๔ และ ๑๕ ขึ้นครองราชย์ พระองค์ดำเนินนโยบายผิดพลาดหลายประการ และขณะนั้นเศรษฐกิจของประเทศฝรั่งเศสกำลังตกต่ำ แต่พระองค์กลับนำเงินมาใช้จ่ายฟุ่มเฟือยในราชสำนัก เป็นเหตุให้เงาแห่งการกบฏวิวัติเกิดขึ้นต่าง ๆ นอกจากนี้บรรดาประเทศเพื่อนบ้าน เช่น อังกฤษและสหรัฐอเมริกาได้ปกครองแบบประชาธิปไตย โดยเฉพาะอย่างยิ่งสหรัฐอเมริกาได้มีรัฐธรรมนูญรับรองสิทธิเสรีภาพของประชาชน และเมื่อครั้งที่สหรัฐฯ ทำสงครามประกาศอิสรภาพกับอังกฤษ ฝรั่งเศสก็ได้อพยพไปช่วยสหรัฐฯ เมื่อเสร็จสงครามพวกทหารฝรั่งเศสจึงได้นำแบบอย่างการปกครองของสหรัฐฯ กลับมาด้วย

หนึ่งในระยะนั้นประเทศฝรั่งเศส มีนักปราชญ์ที่มีชื่อเสียงในด้านความคิดเห็นเรื่องสิทธิตามธรรมชาติหลายท่าน ซึ่งเรียกกันว่า "สำนักสิทธิตามธรรมชาติและสิทธิของมนุษย์" (Ecole du droit de la nature et des gens) เช่น มองเตสกีเยอ (Montesquieu) ได้เขียนไว้ในหนังสือชื่อ "เจตนารมณ์ของกฎหมาย" (Eprit des Lois) ในหนังสือเล่มนี้เขาได้วิเคราะห์ระบอบการปกครองแต่ละระบอบอย่างละเอียด โดยคำนึงถึงกำเนิด หลักการ และคุณค่า และได้สรุประบอบการปกครองของฝรั่งเศส

เขาเห็นว่ากรปกครองแบบที่กษัตริย์มีอำนาจอยู่ในขอบเขต เช่นในประเทศอังกฤษ เป็นการปกครองที่จะให้เสรีภาพทางการเมืองได้อย่างกว้างขวางที่สุด นอกจากนี้เขายังกล่าวว่าถ้าอำนาจทั้งสามคือ อำนาจนิติบัญญัติ, บริหารและตุลาการ มารวมอยู่กับบุคคลคนเดียวแล้ว เสรีภาพของประชาชนจะมีขึ้นไม่ได้เลย

จังกษ รัสโซ (Jean Jacques Rausseau) ก็ได้แสดงความคิดเห็นของตนไว้ในหนังสือชื่อ "สัญญาประชาคม" (Social contract) โดยรัสโซเห็นว่า "สัญญาประชาคม" คือความเชื่อถือว่า สิ่งเดียวที่จำเป็นต่อกระทำเพื่อแก้ไขความยุ่งเหยิงในระบบสังคมและการเมืองของฝรั่งเศสที่เห็นอยู่ในขณะนั้นก็คือการเรียกเอา "สิทธิตามธรรมชาติ" (Natural rights) ของมนุษย์และพลเมืองกลับคืนมา และยกให้ "เจตนารมณ์ทั่วไป" (General will) ของสังคมเป็นอำนาจสูงสุด

ความคิดของพวกนักปราชญ์ดังกล่าวได้กระตุ้นให้ชาวฝรั่งเศสตื่นตัวในเรื่องสิทธิตามธรรมชาติของมนุษย์ผู้มีไชนะนอกจากนี้ระบบสังคมของฝรั่งเศสในขณะนั้นคือระบบศักดินา (Feudalism) ก็ได้แยกบุคคลออกเป็นสามชนชั้นคือ พวกนักบวช พวกขุนนาง และพวกราษฎรสามัญ พวกหลังสุดนี้ต้องรับภาระเสียภาษีอากรแต่ฝ่ายเดียว จึงทำให้ราษฎรสามัญซึ่งเป็นชนส่วนใหญ่ไม่พอใจในการปกครองมากยิ่งขึ้น

เจ. เอ็ม. ทอมป์สัน, ประวัติศาสตร์ยุโรป ค.ศ. ๑๔๕๔-๑๗๘๘. แปลโดย นันทา โชติกะพุกกะณะ และนิออน สนิทวงศ์ ณ อยุธยา, พิมพ์ครั้งที่ ๒, ๒๕๑๕, หน้า ๒๘๔

ระบบศักดินา (Feudalism) เป็นระบบขุนนางซึ่งมีอยู่ในยุโรปสมัยกลาง ในรัสเซีย จีน ญี่ปุ่น กล่าวโดยย่อก็คือระบบนี้ถือว่า พระมหากษัตริย์เป็นเจ้าของที่ดินทั้งประเทศ และแบ่งแยกที่ดินเป็นแคว้นแล้วพระราชทานแก่ขุนนาง (Tenant in chief) ขุนนางเหล่านี้มีอำนาจสิทธิขาดในดินแดนของตนตลอดจนการประหารชีวิตคน และพวกขุนนางยังแบ่งแยกที่ดินของตนให้คนอื่น ๆ (Tenant, Vassals) อีกต่อหนึ่งและกรรมสิทธิ์ในที่ดินเช่นนี้ ย่อมสืบทอดกันเป็นลำดับมา ผู้เกิดในที่ดินทั้งหมดถือว่าเป็นข้า (Serfs) จะอพยพไปอยู่ที่อื่นไม่ได้และต้องทำงานให้พวกขุนนางตลอดไป

การปฏิวัติใหญ่ ค.ศ. ๑๗๘๙

เมื่อพระเจ้าหลุยส์ที่ ๑๖ (Louis XVI) ขึ้นครองราชย์ พระองค์เป็นกษัตริย์ที่มีลักษณะส่วนตัวอ่อนแอ ประกอบกับขณะนั้นฝรั่งเศสมีปัญหารายได้ในเรื่อรังมานาน ซึ่งสรุปได้ ๔ กรณี คือ

๑. แนวความคิดของบรรดานักปราชญ์ ซึ่งได้ก่อให้เกิดความตื่นตัวในเรื่องสิทธิตามธรรมชาติของบุคคลและต้องการจะไต่รับสิทธิเหล่านั้นจากฝ่ายบนเมืองดังใดก็ตามแล้วข้างต้น
๒. ระบอบการเมือง ก่อนการปฏิวัติใหญ่ ฝรั่งเศสไม่มีรัฐธรรมนูญ รัฐบาลในขณะนั้นใช้อำนาจโดยพลการ การบริหารเป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพและขาดหลักการแน่นอน ทั้งยังขยายขอบเขตอำนาจของตนออกไปโดยอำเภอใจอีกด้วย มีการจับกุมบุคคลไปกักขังใดก็ตามมีความไม่พอใจเป็นส่วนตัว และผู้ถูกจับไม่มีทางอุทธรณ์ใดแต่อย่างใด นอกจากนั้นการปกครองของฝรั่งเศสขณะนั้น ยังเป็นการปกครองที่อำนาจรวมอยู่กับรัฐบาลกลาง และแบ่งเขตการปกครองอย่างสับสน จึงทำให้ชนชั้นต่าง ๆ ต้องการเป็นอิสระจากรัฐบาลกลาง
๓. ปัญหาการคลัง สภาพการเงินการคลังของฝรั่งเศสขณะนั้นอยู่ในสภาพอ่อนแอ มาตั้งแต่สมัยพระเจ้าหลุยส์ที่ ๑๔ แล้ว เพราะมีการใช้จ่ายเงินอย่างฟุ่มเฟือย เมื่อเงินในท้องพระคลังหมดก็จัดเก็บภาษีอากรจากราษฎร แต่เป็นการเก็บภาษีอย่างเหี้ยมโหด คืออภิสิทธิชนได้รับการยกเว้น คนจนเท่านั้นที่ถูกขูดรีดภาษีอย่างเต็มที่
๔. สภาพสังคม ดังใดก็ตามแล้วว่าสังคมของฝรั่งเศสขณะนั้นแบ่งแยกบุคคลออกเป็นสามชั้นอย่างเด็ดขาด จึงเป็นสังคมที่แตกแยกเต็มไปด้วยความไม่พอใจต่อสภาพสังคมที่กำลังเป็นอยู่

จนในที่สุด ปัญหารายได้ในประเทศก็ได้กดดันให้ชาวฝรั่งเศสก่อการปฏิวัติใหญ่ขึ้นเมื่อวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๗๘๙ มีการทำลายคุกบาสทิลลันเป็นที่คุมขังนักโทษทางการเมือง และเป็นสัญลักษณ์ของการลงโทษตามอำเภอใจของกษัตริย์ จับกษัตริย์ ราชีนี และพวกขุนนางประหารชีวิตเป็นจำนวนมาก แล้วยกเลิกระบอบสังคมแบบฟิวดัลเสีย

ต่อมาวันที่ ๒๗ สิงหาคม ค.ศ. ๑๗๘๘ สมัชชาแห่งชาติของฝรั่งเศสก็ได้ประกาศใช้ "ปฏิญญาว่าด้วยสิทธิของมนุษย์และของพลเมือง" (Declaration des droits de l'Homme et du Citoyen) ซึ่งมีคำอารัมภบทว่า "บรรดาผู้แทนของประชาชนฝรั่งเศสซึ่งประกอบเป็นสมัชชาแห่งชาติได้พิจารณาเห็นว่า ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ความหลงลืม ความไม่นำพาต่อสิทธิของมนุษย์ เป็นต้นเหตุนำมาซึ่งภัยพิบัติแก่ประชาชนและความเหลวไหลของรัฐบาล ผู้ปกครองทั้งหลายจึงพร้อมกันในประกาศเป็นปฏิญญาโดยชัดแจ้ง แสดงถึงสิทธิตามธรรมชาติของมนุษย์อันศักดิ์สิทธิ์และไม่อาจโอนให้แก่อันใด เพื่อให้ปฏิญญาซึ่งปรากฏอยู่ต่อหน้าบรรดาสมาชิกของสังคมเสมอ นั้น จักได้เตือนให้ทุกคนคำนึงถึงสิทธิและหน้าที่ของตนอยู่ทุกเมื่อ เพื่อให้การกระทำของอำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร อันเป็นไปตามความมุ่งหมายของการจัดการ ปกครองบ้านเมือง ซึ่งแต่สืบไปจะมีมูลฐานอยู่บนหลักกรรมดา และไม่อาจจะคัดค้านได้นั้น มุ่งไปในทางที่จะนุรักษ์รักษาไว้ซึ่งรัฐธรรมนูญและความเจริญสุขของประชาชน

ฉะนั้น สมัชชาแห่งชาติจึงรับและขอประกาศสิทธิต่อไปของมนุษย์และของพลเมือง ต่อหน้าและภายในความคุ้มครองของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในสากลโลก...."

ปฏิญญา นี้มีอยู่ทั้งหมด ๑๗ ข้อ โดยรับรองสิทธิของประชาชนที่สำคัญ ๆ คือ ย้ำว่า "มนุษย์ทุกคนเกิดมาโดยมีความเป็นอิสระและมีสิทธิเท่าเทียมกัน" "วัตถุประสงค์ของสมาคมทางการเมืองทุกแห่ง ก็คือการรักษาไว้ซึ่งสิทธิตามธรรมชาติและโอนกันมิได้ของมนุษย์ : สิทธิทั้งมวลนี้ก็คือสิทธิในเสรีภาพในทรัพย์สิน ความปลอดภัย และการต่อต้านการกดขี่" และอธิบายคำว่าเสรีภาพว่า คือ "อำนาจที่จะกระทำการสิ่งใดก็ได้โดยมิกอออำนาจต่อบุคคลอื่น" นอกจากนี้จะยอมรับว่าสิทธิในทรัพย์สินเป็นสิทธิที่ล่วงละเมิดมิได้แล้ว ยิ่งไคร่ระบุถึงสิทธิในการพูดโดยเสรี การพิมพ์โดยเสรี เสรีภาพในการนับถือศาสนา และ เสรีภาพจากการจับกุมตามอำเภอใจอีกด้วย

ปณฺฑิตยา นี้ถือได้ว่าเป็นเอกสารรับรองสิทธิของประชาชนที่มีชื่อเสียงมากที่สุด และได้มีการกล่าวอ้างถึงหลักการในปณฺฑิตยา ดังกล่าวนี้อยู่เสมอ จนอาจถือเป็นแม่บทสำหรับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในปัจจุบัน

หลักศีลจารีของพ่อขุนรามคำแหง

สำหรับประเทศไทยนั้น หลักศีลจารีของพ่อขุนรามคำแหง ไค้ทรงจารีขึ้นในปี พ.ศ. ๑๘๓๕ ก็มีว่าเป็นการปฏิรูปกฎหมายและประกาศถึงสิทธิมนุษยชนอันเป็นมูลฐานสำคัญยิ่งประการหนึ่ง เช่น

เสรีภาพทางการค้า ไค้จารีกว่า "เจ้าเมือง บ เอาจกอบในไพร่ลูทาง เพื่อนจูงวัวไปค้า ขี่ม้าไปขาย ไค้จกัไค้ครคาง คา ไค้จกัไค้ครคามา คาคา ไค้จกัไค้ครคากเงินคาคาทอง คาคา"

ในด้านการประสิทธิประสาทความยุติธรรม ไค้จารีกว่า "ไพร่ฟ้าลูกเจ้าลูกขุนนิแลนิคแฉกแฉก กวางกัน สวณทุกแฉกแฉกความแฉกคาควยชอ บ เขาญลคมกัญชอนเห็นชาวทานบไค้ครพิณ เห็นสินทานบไค้ครเคื้อค"

สิทธิยื่นเรื่องร้องทุกข์ ไค้จารีกว่า "ในปากประคุมีกระคั้งอันหนึ่งแขวนไว้โนนั้น ไค้รพิ้า หนาปาก กลางบานกลางเมือง มีถอยมีความ เจ็บทองของใจ มักจกักล่าวถึงเจ้าถึงขุนบไค้ไร ไปถันกระคั้งอันทานแขวนไว้ พ่อขุนรามคำแหงเจ้าเมืองไค้ยินเรียก เมื่อตามสวนความแฉกกัน ควยชอ"

การปฏิบัติต่อเชลยศึก ไค้จารีกว่า "ไค้ชาเสื่อช่าเสื่อ หัวฟุงหัวรบก็ บขบาคี" ซึ่งหลักการข้อนี้แม้ว่าทันสมัยอย่างยิ่ง และตรงกับข้อตกลงเจนีวาว่าควยการปฏิบัติต่อเชลยศึกในปัจจุบัน และน่าสังเกตว่าในสมัยของพ่อขุนรามคำแหง (พ.ศ. ๑๘๑๘ - ๑๘๖๐) นั้น ตรงกับสมัยพระเจ้าเอ็ดวาร์ดที่ ๑ แห่งอังกฤษ อันเป็นสมัยปฏิรูปอันยิ่งใหญ่สำหรับระบบกฎหมายและรัฐสภาของอังกฤษและเป็นสมัยของพระเจ้าฟิลิปเลอเบ็ล แห่งฝรั่งเศส

ซึ่งเป็นระยะที่กฎหมายโรมันและรัฐสภาเริ่มมีบทบาทแทนที่อิทธิพลของสันตปาปา ตลอดจนเป็นสมัยที่แคนทองแห่งสวิสเซอร์แลนด์ ได้เริ่มตั้ง Pacte Fédéral เมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ค.ศ. ๑๒๙๑ ตรงกับ พ.ศ. ๑๘๓๔ เพื่อปลดการบีบบังคับจากวงศ์ฮับส์บูร์ก Habsburg และถือเป็นวันชาติสวิสเซอร์แลนด์จนกระทั่งปัจจุบัน^{๑๐}

ในศตวรรษที่ ๑๙ - ๒๐ ประเทศต่าง ๆ ได้เปลี่ยนแปลงการปกครองมาเป็นการปกครองแบบประชาธิปไตย โดยมีรัฐธรรมนูญเป็นหลักการปกครองประเทศ ก็ได้บัญญัติรับรองสิทธิและเสรีภาพขั้นมูลฐานของประชาชนไว้ในรัฐธรรมนูญของตน ดังเช่น รัฐธรรมนูญของสวีเดน ปี ค.ศ. ๑๘๐๙ ฮอลแลนด์ ค.ศ. ๑๘๑๕ หรือแม้แต่ประเทศรัสเซียซึ่งยึดถือความคิดของมาร์กซ์เป็นหลัก ก็รับรองสิทธิเสรีภาพของประชาชนรัสเซีย เหมือนกับบรรดาประเทศนายทุน ดังจะเห็นได้จากรัฐธรรมนูญสหภาพโซเวียต ค.ศ. ๑๙๓๖ และฉบับแก้ไข ปี ค.ศ. ๑๙๕๗ บัญญัติใน ม. ๑๒๕ ว่า "ประชาชนแห่งสหภาพโซเวียตได้รับประกันโดยกฎหมายซึ่ง (ก) เสรีภาพในการพูด (ข) เสรีภาพในการพิมพ์ (ค) เสรีภาพในการสมาคมรวมทั้งการชุมนุมกัน (ง) เสรีภาพในการเดินขบวนในท้องถนนและการชุมนุมกันเพื่อแสดงความคิดเห็นทางการเมือง เป็นต้น ฯลฯ"

^{๑๐} เนติบัณฑิตยสภา, "คำปราศัยของหลวงประกอบนิติสาร ในการมอบที่ลาจาริกจำลองแทนเนติบัณฑิตยสภาไทย โดยพระบรมราชโองการพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชแห่งประเทศไทย แก่คณะกรรมาธิการนิติศาสตร์สภา เมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๐๘ และคำปราศัยของ อาณา จิต เสรฐบุศกร เอกอัครราชทูตไทยประจำสวิสเซอร์แลนด์" เนติบัณฑิตย เล่ม ๒๓, พ.ศ. ๒๕๐๘

การร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

ในศตวรรษที่ ๑๗ แนวความคิดเรื่องการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ซึ่งแต่เดิมถือว่าเป็นเรื่องภายในรัฐใดรัฐหนึ่งโดยเฉพาะนั้น ได้เริ่มเปลี่ยนแปลงมาเป็นการร่วมมือกันระหว่างประเทศเพื่อหาทางคุ้มครองสิทธิมนุษยชนให้ดีขึ้น การร่วมมือเช่นนี้เห็นได้จากการที่ประเทศต่าง ๆ ได้เคลื่อนไหวเพื่อยุติการค้ำทาส อันเป็นการเคลื่อนไหวที่สืบเนื่องมาจากความคิดในเรื่องสิทธิของมนุษย์อย่างชัดเจน

ในปี ค.ศ. ๑๗๗๖ สภาล่างของอังกฤษได้มีมติว่า "การค้ำทาสนั้นขัดต่อกฎหมายของพระเจ้าเป็นเจ้า (Laws of God) และสิทธิของมนุษย์" พวกนักถือนิกาย Quakers ในอังกฤษและสหรัฐอเมริกาได้เริ่มต่อต้านการค้ำทาส และ ค.ศ. ๑๗๘๗ ได้มีการตั้งคณะกรรมการเพื่อยกเลิกการค้ำทาสในอังกฤษ ในปีต่อมาฝรั่งเศสได้ก่อตั้งสมาคมเพื่อนชนผิวดำ (Société des Amis des Noirs) และเดนมาร์กได้ประกาศยกเลิกการค้ำทาสใน ค.ศ. ๑๘๐๒

ค.ศ. ๑๘๑๕ นโปเลียนแห่งฝรั่งเศสได้ประกาศห้ามค้ำทาส และเมื่อมีการทำสนธิสัญญาแห่งเวียนนา (Treaty of Vienna) รัฐบาลของอังกฤษพยายามจะให้มีการบรรจบทบัญญัติห้ามค้ำทาสไว้ในสนธิสัญญาดังกล่าว แต่ความพยายามนี้ไม่ประสบความสำเร็จ ในปีต่อ ๆ มาได้มีการทำข้อตกลงระหว่างประเทศเกี่ยวกับเรื่องนี้หลายครั้ง ตัวอย่างเช่น ข้อตกลงระหว่างอังกฤษกับฝรั่งเศส, ระหว่างอังกฤษกับสหรัฐอเมริกา การซึ่งต่างผูกพันตนในอันที่จะกำจัดการค้าขายทาส การเคลื่อนไหวเพื่อห้ามค้ำทาสนี้ได้เพิ่มความเข้มงวดมาเป็นการยกเลิกการมีทาสเสียเอง ปี ค.ศ. ๑๘๓๓ รัฐสภาอังกฤษได้ตรากฎหมายห้ามการมีทาสทั่วราชอาณาจักร และประมาณสี่สิบปีต่อมา ประเทศในยุโรปเกือบทั้งหมดได้ยกเลิกการมีทาส ในปี ค.ศ. ๑๘๕๐ ได้มีการทำข้อตกลงบรัสเซลส์ (Brussels Agreement) ซึ่งประเทศ ๑๖ ประเทศที่เป็นภาคีต่างตกลงที่จะยุติการค้ำทาสอย่างสิ้นเชิง

ในศตวรรษที่ ๑๙ ได้มีการคุ้มครองสิทธิของแรงงานและนักโทษ นอกจากนั้นเมื่อเกิด สงครามไครเมีย ความทารุณโหดร้ายของสงครามได้ทำให้เกิดความเคลื่อนไหวที่จะวาง กฎเกณฑ์การทำสงครามและการคุ้มครองนักโทษให้ดีขึ้น เมื่อมีการทำอนุสัญญาเจนีวา ๑๘๖๔ ในอนุสัญญาดังกล่าวจึงได้วางหลักการเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อผู้บาดเจ็บในสนามรบ ต่อเมื่อมีการ ทำ The Declaration of St. Petersburg of 1868 ได้กำหนดชนิดของวัตถุระเบิด และกระสุนปืนที่ไม่มีเชื้อเพลิง ในการประชุมที่กรุงเฮกเมื่อปี ค.ศ. ๑๘๖๔ และ ๑๘๖๗ ก็ได้ มีการจัดทำอนุสัญญาขึ้นหลายฉบับเพื่อกำหนดหลักการ การทำสงครามบนพื้นดิน, ในทะเล และ การปฏิบัติต่อเชลยศึก ฯลฯ

เมื่อหลังสงครามโลกครั้งที่หนึ่ง ได้มีการจัดทำกติกาสันนิบาตชาติขึ้น ในกติกานี้ ไม่ได้กล่าวถึงสิทธิมนุษยชนไว้ แต่สันนิบาตชาติก็ได้ดำเนินการ เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิ มนุษยชนหลายประการด้วยกัน เช่น การคุ้มครองชนกลุ่มน้อย ซึ่งได้มีการจัดทำสนธิสัญญาเพื่อ คุ้มครองชนกลุ่มน้อยหลายฉบับ และถือว่าการคุ้มครองชนกลุ่มน้อยนี้เป็นเรื่อง เกี่ยวข้องกับ ประเทศต่าง ๆ ควบ ทั้งเช่น สนธิสัญญาชนกลุ่มน้อยที่ไซบ่งคัมโปโปแลนด์นั้นก็มีข้อความระบุ ไว้อย่างแจ่มชัดว่าก่อให้เกิดพันธะแก่อาณาประเทศ และควรให้สันนิบาตชาติให้การคำประกัน และรัฐสมาชิกที่เป็นคณะมนตรีสันนิบาตชาติ (Council of the League) อาจนำเรื่อง การละเมิดพันธะกรณีดังกล่าวมาสู่การพิจารณาของคณะมนตรีฯ ได้ นอกจากนี้สันนิบาตชาติ ยังได้จัดตั้งคณะกรรมการ เกี่ยวกับทาสขึ้น เพื่อพิจารณาศึกษาเกี่ยวกับการมีทาสในประเทศ-ต่าง ๆ โดยเฉพาะในทวีปอาฟริกา ในปี ๑๙๒๒ ได้มีการจัดทำอนุสัญญาต่อต้านการมีทาส ยกเลิกการมีทาสในเขตแดนของรัฐภาคีโดยสิ้นเชิง และมีการ ก่อตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษา เกี่ยวกับการค้าหญิงและเด็ก (Advisory Committee on the Traffic in Women and Children) ในปี ค.ศ. ๑๙๒๕ และ ๑๙๓๑ ได้มีการจัดทำอนุสัญญาเพื่อห้าม การค้าชายฉกรรจ์และยาเสพติด และงานด้านนี้ยังได้สืบเนื่องมาจนถึงสมัยมีสหประชาชาติ

ความเคลื่อนไหวเพื่อคุ้มครองสิทธิมนุษยชนดังกล่าว ทำให้สถาบันบางแห่งเกิดความ
 คึกที่จะจัดทำเอกสารรับรองสิทธิของบุคคลระหว่างประเทศขึ้น ดังเช่น ในปี ค.ศ. ๑๙๔๘
 The Institute of International Law ได้จัดทำ The Declaration of the
 International Rights of Man ในเอกสารดังกล่าวซึ่งระบุถึงสิทธิของบุคคลให้
 เป็นที่แน่นอน ในรูปที่ว่ามันสามารถใช้เป็นรากฐานของบทบัญญัติในสนธิสัญญาต่าง ๆ ที่จะจัดทำ
 ขึ้นภายหลังสิทธิต่าง ๆ เหล่านี้ประกอบไปด้วยสิทธิในชีวิต, สิทธิในทรัพย์สิน, เสรีภาพใน
 การนับถือศาสนา หรือการเชื่อถือ เสรีภาพในการใช้ภาษาและเสรีภาพในการศึกษาในภาษา
 ที่ตนเลือก และระบุว่าสิทธิเหล่านี้จะละเมิดมิได้ แท้จริงแล้วดังกล่าวยังจะเลื่อนลอยและ
 หนักไปในทางปรัชญามากกว่าที่จะเป็นหลักเกณฑ์ทางกฎหมายอย่างแท้จริง

เสรีภาพที่ประการของรูสเวลต์

เมื่อวันที่ ๒ มกราคม ๑๙๔๑ ประธานาธิบดีรูสเวลต์แห่งสหรัฐอเมริกาได้รายงาน
 ต่อรัฐสภาถึงหลักการแห่งเสรีภาพที่ประการ คือ

๑. Freedom of speech and expression
๒. Freedom of worship
๓. Freedom from want
๔. Freedom from fear

โดยรูสเวลต์มุ่งจะให้เสรีภาพทั้งสี่ประการนี้ในทุก ๆ แห่งของโลก ประธานาธิบดี
 รูสเวลต์ได้กล่าวว่า เสรีภาพสองชนิดแรกและสองชนิดหลังต่างกัน สองชนิดแรกเป็นเรื่อง
 เกี่ยวกับการจำกัดอำนาจของรัฐบาล (negative) สองชนิดหลังย่ำถึงหลักการ หน้าที่
 ของรัฐบาลในการบริการแก่เอกชน (Positive) ประธานาธิบดีรูสเวลต์ได้ให้การสนับสนุน
 แก่คณะกรรมการคณะหนึ่งซึ่งมีชื่อว่า "The National Resources Planning Board"



คณะกรรมการชุดนี้ไ้รายงานในเดือนธันวาคมปีเดียวกัน ถึงการวางแผนการจัดทำ New Bill of Rights ซึ่งมีข้อความเกี่ยวกับ Freedom from want ของรัฐสวัสดิ์ ในเอกสารแห่งสิทธิฉบับนี้มีข้อความ ๘ ข้อ รับรองสิทธิของประชาชนไว้เป็นหลักใหญ่สอง ประการ ประการแรกคือ สิทธิในการทำงาน (Right to work) ประการที่สอง สิทธิในการพักผ่อนหย่อนใจ และการเลี้ยงชีพ, โอกาสที่จะใช้ชีวิตให้เป็นสุข และมีส่วนร่วมในความก้าวหน้าแห่งอารยธรรม (Right to rest, recreation and adventure the opportunity to enjoy life and to take part in an advancing civilization) สิทธิเหล่านี้ต่างกับสิทธิของบุคคลที่เคยยอมรับนับถือกันใน "คำประกาศอิสรภาพ" (Declaration of Independence) ของสหรัฐอเมริกา แต่โครงการดังกล่าวนี้ไ้กลมเกลียวไปในไม่กี่เดือนต่อมา เพราะสภาองเกรสเห็นว่ายังไม่ถึงขั้นที่จะดำเนินการตามโครงการได้ และขณะนั้นกำลังอยู่ระหว่างสงครามโลกครั้งที่สองซึ่งชัยชนะของฝ่ายสัมพันธมิตรยังอยู่ห่างไกลมาก

ครั้นเมื่อสงครามโลกครั้งที่สองสงบลงโดยฝ่ายสัมพันธมิตร เป็นฝ่ายมีชัยชนะต่อฝ่ายอักษะ แต่เหตุการณ์ในสงครามโลกครั้งที่สองได้ทำความหายนะมาสู่ชีวิตและทรัพย์สินของพลโลกอย่างสุดขีดน่าับ และชาวโลกได้ประจักษ์ถึงความทารุณโหดร้ายของพรรคนาซีเยอรมันที่กระทำต่อพลเมืองของประเทศที่ตนยึดครองระหว่างสงคราม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสังหารชาวยิวในยุโรปเป็นจำนวนหลายล้านคน โดยมุ่งทำลายเผ่าพันธุ์ชาวยิวให้หมดสิ้นไปนั้น เป็นการเหยียดหยามต่อศักดิ์ศรีของมนุษย์อย่างชัดเจน หัวหน้ารัฐบาลประเทศสัมพันธมิตรต่างประเทศถึงเรื่องนี้ได้ และต้องการจะป้องกันมิให้เกิดขึ้นอีก ดังนั้น ในการประชุมประมุขมหาอำนาจที่คัมบาตันโอคลด์และการประชุมที่ยัลตา ประธานาธิบดีรัฐสวัสดิ์จึงได้แสดงเจตนารมณ์ของตนที่จะทำให้เสรีภาพจากความหวาดกลัวนี้เป็นผลสำเร็จ โดยรัฐสวัสดิ์จักตั้งองค์การสหประชาชาติขึ้น เพื่อดูครองและส่งเสริมเสรีภาพนี้ขึ้น เจตนารมณ์ดังกล่าวจึงได้รับการสนับสนุนจากญูแทนประเทศอื่น ๆ เป็นอย่างดี

เจตนารมณ์ของกฎบัตรสหประชาชาติเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน

ครั้นเมื่อวันที่ ๑๕ เมษายน ค.ศ. ๑๙๔๕ ก็ได้มีการประชุมใหญ่สหประชาชาติที่ซานฟรานซิสโก และลงมติรับรองกฎบัตรสหประชาชาติ โดยคำในกฎบัตรสหประชาชาติได้แสดงให้เห็นถึงความพยายามของพวกเราที่จะให้มีการร่างเอกสารระหว่างประเทศเพื่อรับรองสิทธิของบุคคล (International bill of rights) อยู่เจ็ดแห่ง แห่งแรกอยู่ในคำปรารภ อีก ๖ แห่งอยู่ในมาตราต่าง ๆ

คำปรารภ เป็นการ กล่าวในนามของประชาชนในเครือสหประชาชาติว่า "เป็นการยืนยันถึงสิทธิมนุษยชนขั้นมูลฐาน, เกียรติภูมิและคุณค่าของการ เป็นมนุษย์" และ "โดยสิทธิเท่าเทียมกันไม่ว่าหญิงหรือชาย และไม่ว่าจะเป็นประเทศใหญ่หรือเล็ก"

ม. ๑ ซึ่งมีข้อความแสดงถึงวัตถุประสงค์ของสหประชาชาติโดยบัญญัติว่า "เพื่อจะบรรลุถึงความร่วมมือระหว่างนานาชาติ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการ เคารพในสิทธิมนุษยชน และเสรีภาพขั้นมูลฐานแก่บุคคลทั่วหน้ากัน โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างเรื่องเชื้อชาติ, เพศ, ภาษาหรือศาสนา"

ม. ๑๓ กล่าวถึงหน้าที่และอำนาจของสมัชชา โดยกำหนดให้สมัชชามีความรับผิดชอบ โดยเฉพาะการส่งเสริมวัตถุประสงค์เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน โดยบัญญัติว่า "สมัชชาจะทอกริเริ่มศึกษาและ สนับสนุนวัตถุประสงค์การ ช่วยเหลือโดยคำนึงถึงสิทธิมนุษยชนและ เสรีภาพขั้นมูลฐานสำหรับคนทุกคน โดยไม่มีความแตกต่างเรื่องเชื้อชาติ, เพศ, ภาษาหรือศาสนา"

มาตราที่เกี่ยวกับคณะมนตรีความมั่นคง (Security Council) ไม่ได้พูดถึงสิทธิมนุษยชน แต่ ม. ๕๕ ซึ่งบัญญัติเกี่ยวกับความร่วมมือทางเศรษฐกิจและสังคมระหว่างประเทศ ได้แสดงถึงเจตนารมณ์ของพวกเราที่จะคุ้มครองสิทธิมนุษยชน โดยบัญญัติว่า "โดยมุ่งหมายที่จะก่อให้เกิดสถานการณ์ที่มั่นคงและความผาสุกซึ่งจำเป็นสำหรับความสัมพันธ์โดยสันติและฉันมิตรระหว่างประเทศ ซึ่งตั้งอยู่บนความเคารพในหลักการแห่งความเสมอภาคและการ

ทัศนใจควยตนเองของมวลชน, สหประชาชาติจะส่งเสริมความเคารพต่อและรักษาไว้ซึ่งสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นมูลฐานของมวลชน โดยไม่มีความแตกต่างในเรื่องเชื้อชาติ, เพศ, ภาษาหรือศาสนา"

ม. ๕๖ "สมาชิกสหประชาชาติจะตกลงกันทำให้วัตถุประสงค์ใน ม. ๕๕ เป็นผลสำเร็จ"

ม. ๒๒ กล่าวถึงอำนาจหน้าที่ของคณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคม (Economic and Social Council) โดยให้อำนาจที่จะ "ให้การสนับสนุนวัตถุประสงค์มุ่งส่งเสริมความเคารพและการรักษาไว้ซึ่งสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นมูลฐานของมวลชน"

ม. ๒๘ กำหนดโดยเฉพาะว่า คณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมจะตั้งคณะกรรมการขึ้นเพื่อส่งเสริมสิทธิมนุษยชน และในที่สุด ม. ๓๖ ซึ่งมีข้อความเกี่ยวกับภาวะทรัสตีระหว่างประเทศก็ได้บัญญัติว่า "จุดมุ่งหมายขั้นต้นประการหนึ่งของภาวะทรัสตีซึ่งตกลงกันกับวัตถุประสงค์ในมาตรา ๑ ของกฎบัตรสหประชาชาตินั้นจะ... ส่งเสริมความเคารพในสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นมูลฐานของมวลชน โดยไม่มีความแตกต่างในเรื่องเชื้อชาติ, เพศ, ภาษาหรือศาสนา"

บทบัญญัติในกฎบัตรที่เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนดังกล่าวข้างต้นนี้ ได้ทำให้มีการร่างปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนในโอกาสต่อมา และสหประชาชาติยังได้อาศัยบทบัญญัติเหล่านี้เป็นข้ออ้างทางกฎหมายในการเข้าเกี่ยวข้องกับกรณีละเมิดสิทธิมนุษยชนในประเทศต่าง ๆ ซึ่งจะได้อธิบายถึงโดยละเอียดในภายหลัง

การจัดทำร่างปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

การจัดทำอย่างไม่เป็นทางการ

ก่อนที่สหประชาชาติจะได้จัดทำร่างปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนตามพันธระกณีที่ระบุไว้ในกฎบัตรนั้น ก็ได้มีนักวิชาการและนักกฎหมายในหลายประเทศพยายามร่างเอกสารรับรองสิทธิของมนุษย์ในลักษณะต่าง ๆ กันและอย่างไม่เป็นทางการ โดยประสงค์จะให้เป็นแบบอย่างสำหรับการร่างสหประชาชาติ ในจำนวนนี้ที่น่าสนใจคือ

๑. The Statement of Essential Human Rights ซึ่งได้จัดทำขึ้นโดยคณะกรรมการแพท The American Law Institute และตีพิมพ์เมื่อเดือนมกราคม ๑๙๔๖

๒. The Draft International Bill of Human Rights ซึ่ง The Committee on Human Rights of the American Association for the United Nations ได้จัดทำขึ้นและตีพิมพ์เมื่อเดือนธันวาคมปีเดียวกัน

เอกสารฉบับแรกนี้บรรยายอธิบายว่าเป็น "ปฏิญญา" (Declaration) ที่ร่างขึ้น "เพื่อแสดงถึงเสรีภาพซึ่งมนุษย์ทุกคนมีสิทธิได้รับและเพื่อประกันว่ามนุษย์ทุกคนจะอยู่ภายใต้รัฐบาลของประชาชน, โดยประชาชน, และเพื่อประชาชน" ส่วนฉบับหลังนี้ไม่ใคร่ร่างขึ้นเพื่อเป็นเพียงปฏิญญาเท่านั้น แต่ประสงค์จะร่างขึ้นในรูปของกฎหมายอย่างแท้จริง และคิดว่าร่างเอกสารฉบับนี้จะสามารถเข้ากันได้กับกฎหมายของนานาประเทศหรือกฎหมายของประเทศกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งโดยเฉพาะ

ร่างเอกสารรับรองสิทธิทั้งสองฉบับนี้มีเนื้อความส่วนใหญ่คล้ายคลึงกัน ฉบับแรกประกอบด้วยข้อความ ๑๔ ข้อ ฉบับหลังมีข้อความ ๑๕ ข้อ ๑๖ ข้อ ในจำนวน ๑๔ ข้อในร่างของ The American Law Institute's Committee มีเนื้อความส่วนใหญ่

คล้ายคลึงกับ ๑๗ ข้อในจำนวน ๑๘ ข้อของร่างซึ่ง The Committee of the American Association for the United Nations ได้จัดทำขึ้น โดยเอกสารทั้งสองฉบับนี้ได้วางพื้นฐานเกี่ยวกับเสรีภาพซึ่งปัจจุบันได้รับการยกย่องกันคือ เสรีภาพในการนับถือศาสนา (Freedom of religion), ความคิด (Opinion), ในการพูด (speech) และในการสมาคม (Assembly) สิทธิในการก่อตั้งสมาคม (The right to form associations) การคุ้มกันจากการค้นและจับโดยไม่มีเหตุผลและการรบกวนอื่น ๆ ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย (Immunity against unreasonable searches and seizures and other wrongful interferences with the person, home, reputation or property of the individual) สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาคดีโดยยุติธรรม (The right to a fair trial) และสิทธิที่จะได้รับเสรีภาพจากการคุมขังตามอำเภอใจ (The right to freedom from arbitrary detention) การคุ้มกันจากการออกกฎหมายย้อนหลังและการคุ้มครองโดยกฎหมายเท่าเทียมกัน

อนึ่ง เอกสารทั้งสองฉบับนี้ยังประกอบไปด้วยข้อความต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับเป็น Economic Bill of Rights ฉบับใหม่มากขึ้น ในจำนวนนี้ได้แก่บรรดาข้อความที่ให้สิทธิในการศึกษา (Right to education) สิทธิในการทำงาน (Right to work) และสิทธิในความมั่นคงทางสังคม (Right to social security) เป็นต้น

ข้อความที่ร่างขึ้นโดย American Law Institute's Committee นั้น ยังประกอบไปด้วยสิทธิที่จะเป็นเจ้าของทรัพย์สินภายใต้กฎหมายทั่วไป (Right to own property under general law) และสิทธิที่จะได้รับอาหารและที่พักอาศัยอย่างพอเพียงอีกด้วย ซึ่งสิทธิชนิดนี้ไม่มีอยู่ในร่างเอกสารฉบับอื่น ๆ

ร่างเอกสารรับรองสิทธิซึ่งร่างขึ้นโดยคำแนะนำของ The American Association for the United Nations นั้นผู้ร่างทราบดีว่า ความหมายของเสรีภาพ มุขฐานชนคดีก็ก็ตาม ย่อมขึ้นอยู่กับบทบัญญัติภายในคามที่รัฐเจ้าของประเทศเห็นสมควร ทั้งนี้ ร่างเอกสารดังกล่าวจึงบัญญัติว่า สิทธิเหล่านี้ควร จะยึดถือตามหลักพื้นฐานของกฎหมายระหว่าง ประเทศและกฎหมายภายในของแต่ละประเทศที่เป็นสมาชิกสหประชาชาติ และจะสำเร็จจนลได้ ก็ด้วยการร่วมมือระหว่างสหประชาชาติและประเทศที่เป็นสมาชิก ทั้งนี้ร่างเอกสารฉบับนี้จึง ได้สรุปแนะนำให้บรรดาประเทศสมาชิกสหประชาชาติจัดทำมาตรการ ที่มีประสิทธิภาพเพื่อจะ บังคับการ (Enforcement) ให้เป็นไปตามสิทธิมนุษยชนที่จำเป็นเหล่านี้ และระบุให้ สหประชาชาติในฐานะที่เป็นองค์การระหว่างประเทศ ดำเนินมาตรการ เพื่อปฏิบัติการให้ เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎบัตรฯ ที่บัญญัติขึ้นเพื่อคุ้มครองสิทธิเหล่านี้ทั่วโลก อย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตว่าร่างเอกสารฉบับนี้ไม่มีใครระบุถึงมาตรการต่าง ๆ ที่สหประชาชาติจะต้องดำเนินการ ไว้อย่างไร แต่ได้ปล่อยให้ขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของสหประชาชาติในการปฏิบัติหน้าที่ตาม กฎบัตรฯ ไปโดยปริยาย

ร่างเอกสารเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนที่น่าสนใจที่สุดอีกฉบับหนึ่ง ได้แก่วางที่ ศาสตราจารย์ Sir Hersch Lauterpacht ซึ่งเป็นผู้เขียนตำรากฎหมายระหว่างประเทศ ที่มีชื่อเสียงได้จัดทำขึ้น ร่างเอกสารฉบับนี้ไปไกลกว่าร่างของฝ่ายอเมริกันสองฉบับข้างต้น โดย Lauterpacht ได้แยกบทบัญญัติของตนออกเป็น ๓ ส่วน ส่วนแรกคือบังคับการโดย กฎหมายภายในและโดยทางศาลที่อยู่ในประเทศสมาชิกสหประชาชาติ และส่วนที่สองซึ่งเขา เห็นว่าไม่ควรถูกบังคับโดยทางศาล ในส่วนที่สามซึ่งสำคัญที่สุดเขามุ่งไปในเรื่องวิธีบังคับการ (Enforcement) อย่างชัดเจน และเขาสนับสนุนให้ทุก ๆ รัฐร่วมมือกับส่วนที่หนึ่งโดยนำ ข้อความที่เขาว่าขึ้นไปบัญญัติไว้ในกฎหมายภายในประเทศของตน

การร่างปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนโดยสหประชาชาติ

เดิมทีในการประชุมใหญ่ที่ซานฟรานซิสโก นั้น ได้มีผู้แทนจากประเทศต่าง ๆ กลุ่มหนึ่ง ได้พยายามที่จะให้มีการบัญญัติรับรองสิทธิมนุษยชนไว้ในตัวกฎบัตรสหประชาชาติ แทนที่จะร่างเป็นปฏิญญา ออกต่างหาก แต่ประเทศมหาอำนาจหลายประเทศปฏิเสธในเรื่องนี้ เพราะเกรงว่าตนจะถูกจำกัดอำนาจอธิปไตย แต่ก็เป็นที่เข้าใจกันโดยทั่วไปว่า คณะกรรมาธิการสิทธิมนุษยชนจะเป็นผู้ร่างปฏิญญา ตามที่ระบุไว้ใน ม. ๒๘ แห่งกฎบัตร

เมื่อได้มีการก่อตั้งองค์การสหประชาชาติขึ้นแล้ว เจาหน้าที่ขององค์การ ก็เร่งรีบดำเนินการตามหน้าที่ที่ระบุไว้ในกฎบัตรสหประชาชาติ คือหน้าที่ที่จะส่งเสริมความเคารพและรักษาไว้ซึ่งสิทธิมนุษยชนโดยสากล และถือว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องรีบด่วนอย่างหนึ่ง ดังนั้นเมื่อมีประชุมสมัชชาสหประชาชาติสมัยแรก ก็ได้มีการ ก่อตั้งคณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคม (Economic and Social Council) ขึ้น

หน่วยงานดังกล่าวนี้ได้เริ่มงานครั้งแรก ตามหน้าที่ที่ระบุไว้ใน ม. ๒๘ ของกฎบัตรฯ งานชิ้นแรกก็คือ การ ก่อตั้งคณะกรรมการชั่วคราวเรียกว่า "คณะกรรมาธิการ ปรมาณู" (The Nuclear Commission) เพื่อวางแผนงานเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน ปีต่อมาคณะกรรมการชั่วคราวนี้ได้รายงานวาทสหประชาชาติควร จะจัดตั้งคณะกรรมาธิการสิทธิมนุษยชน (The Commission on Human Rights) ขึ้น เพื่อจัดเตรียมทำร่างเอกสารเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนสำหรับให้สหประชาชาติประกาศใช้ในเดือนตุลาคม ๑๙๔๖ ก็ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมาธิการสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (The United Nations Commission on Human Rights) ซึ่งประกอบด้วย Mrs. Eleanor Roosevelt ซึ่งเป็นภรรยาของอดีตประธานาธิบดีรัฐแคลิฟอร์เนียเป็นประธานและผู้แทนจากประเทศอื่น ๆ คือ ผู้แทนจีนคณะชาติ ฝรั่งเศส, เลบานอน, ออสเตรเลีย, เบลเยียม, สาธารณรัฐไทย เวียดนาม เวียดนามประชาธิปไตย, รัสเซีย, อิตาลี, อียิปต์, อินเดียน, ปานามา, ฟิลิปปินส์, สหภาพโซเวียต, สหราชอาณาจักร, อูรุกวัย, และยูโกสลาเวีย

คณะกรรมการไต่เรียกประชุมเป็นครั้งแรกเมื่อเดือนมกราคม ค.ศ. ๑๙๕๗ และคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนไต่ถามตั้ง "คณะกรรมการจัดทำร่าง" (Drafting Committee) ขึ้นทันที เพื่อตรวจสอบข้อมูลต่าง ๆ ที่เลขาธิการไต่จัดเตรียมไว้ให้พิจารณา และข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้รับจากแหล่งอื่น ๆ

คณะกรรมการชุดนี้ไต่เริ่มประชุมเมื่อเดือนมิถุนายน ๑๙๕๗ และตกลงรับร่างแผนงานเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน ต่อมาเมื่อมีการประชุมสามัญครั้งที่สองในเดือนธันวาคม ที่กรุงเจนีวา ซึ่งเริ่มตั้งแต่วันที่ ๒ ธ.ค. - ๑๗ ธ.ค. ก็ได้มีการอภิปรายและวิจัยความหมายและขอบเขตของงานที่ไต่รับมอบหมายทุกแง่มุม หลังจากนั้นคณะกรรมการจึงไต่แบ่งงานของตนเองออกเป็นสามส่วน คือ ส่วนแรกเกี่ยวกับการร่างปฏิญญา (Declaration) ส่วนที่สองเกี่ยวกับการจัดทำอนุสัญญา (Convention) และส่วนที่สามเกี่ยวกับปัญหาทางการเมือง คือ ปัญหาเกี่ยวกับความพยายามที่จะให้ผลในทางปฏิบัติ ตามมาตรฐานสากลในประเทศต่าง ๆ ซึ่งมีระบบรัฐบาลและกฎหมายต่างกันหรือในประเทศที่ไม่มีระบบกฎหมายเลย

ปัญหาในการจัดทำปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

ในการจัดทำปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนนี้ คณะกรรมการไต่ประสบปัญหายุ่งยากหลายประการ ปัญหาที่นี้อาจแยกออกได้เป็น ๒ ประเภทใหญ่ ๆ คือ

๑. ปัญหาเกี่ยวกับผลประโยชน์และแนวความคิดเรื่องสิทธิของบรรดาประเทศสมาชิกสหประชาชาติ
๒. ปัญหาเกี่ยวกับรายละเอียดของสิทธิ

๑. ปัญหาเกี่ยวกับผลประโยชน์และแนวความคิดเรื่องสิทธิของประเทศสมาชิกสหประชาชาติ

ปัญหาข้อแรกนี้อาจจำแนกออกได้เป็น ๓ กรณี คือ

กรณีแรกก็คือ ความแตกต่างกันในเรื่องผลประโยชน์ของบรรดาประเทศสมาชิกสหประชาชาติ เพราะเป็นที่ทราบกันดีแล้วว่าโลกเรานี้กว้างใหญ่ประกอบไปด้วยพลเมืองหลายเชื้อชาติ หลายภาษา ยกตัวอย่างเช่น ชาวไอแลนด์ และเยเมน ต่างก็เป็นสมาชิกสหประชาชาติ ชาวไอแลนด์และชาวเยเมนจะไม่ทะเลาะกันโดยใช้อาวุธและจะไม่มีการแข่งขันซึ่งกันและกัน แต่การแสวงหาผลประโยชน์จากการจับปลาเฮอริงของชาวไอแลนด์ กับการเพาะปลูกต้นปาล์มของชาวเยเมนนั้นเป็นกิจการที่แตกต่างกันมาก ทั้งสองประเทศต่างสนใจในเรื่องตลาดเสรีและอยากให้เกิดผลของทมิฬราคาสูงเหมือนกัน แต่ชีวิตของชาวไอแลนด์ซึ่งอยู่แอตแลนติกแถบเหนือขึ้นไปนั้นต่างกับชีวิตของชาวเยเมน ซึ่งอยู่ในทะเลทรายอาราเบียตอนใต้เป็นอย่างมาก และพวกเขาต่างก็หมกมุ่นอยู่กับปัญหาในท้องถิ่นของตน และยังมีประชาชนในประเทศต่าง ๆ อีกจำนวนมากซึ่งวิถีชีวิตก็ต่างกับชาวไอแลนด์และชาวเยเมน ผลประโยชน์ที่แตกต่างกันของบุคคลในประเทศเหล่านั้นทำให้การตกลงกันในเรื่องพื้นฐานของสิทธิมนุษยชนเป็นไปได้โดยยากลำบาก

กรณีที่สองก็คือ ความคิดเห็นของประชาชนในสหประชาชาติมีความแตกต่างกันซึ่งทำให้เกิดความลำบากมากกว่าเรื่องผลประโยชน์ต่างกันเสียอีก ดังเช่นการต่อสู้ซึ่งชิงเค้นกันระหว่างระบบนายทุนกับระบบคอมมิวนิสต์ ใ้ทำให้เกิดการโต้เถียงระหว่างประเทศกันขนานใหญ่ ความแตกต่างซึ่งสืบเนื่องมาชานานระหว่างศาสนาอิสลามกับศาสนาคริสต์ และมีความขัดแย้งกันล้าลึกมากกว่าระบบนายทุนกับระบบคอมมิวนิสต์เสียอีก นิกายคาทอลิกกับโปรแตสแตนต์, ศาสนาอิสลามนิกายซุนนีกับนิกายชีอะห์ต่างก็มีความขัดแย้งกันเอง ดังนั้นความหมายของเสรีภาพในการพูดหรือในการนับถือศาสนาสำหรับประชาชนในประเทศเหล่านั้น



ซึ่งจะนำมาบัญญัติไว้ในร่างกฎหมายฯ จึงต้องขึ้นอยู่กับความเคารพในประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม
ของพวกเขาเอง

กรณีที่สำคัญคือ ความแตกต่างในเรื่องความคิดเห็นของประเทศมหาอำนาจทั้งหลาย คือ
สหรัฐอเมริกา, อังกฤษ, ฝรั่งเศส, รัสเซีย และจีนคณะชาติ ซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการก่อตั้ง
องค์การสหประชาชาติและเป็นผู้ริเริ่มจัดทำเอกสารรับรองสิทธิฉบับนี้ และยังเป็นสมาชิก
ประจำของคณะมนตรีความมั่นคง (Security Council) ของสหประชาชาติ อันเป็นคณะ
มนตรีที่มีบทบาทสำคัญในการรักษาสันติภาพตามที่กำหนดไว้ในกฎบัตรฯ นอกจากนี้ยังสามารถ
ทำคำวินิจฉัยผูกมัดบรรดาประเทศสมาชิกสหประชาชาติได้อีกด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งแต่ละ
ประเทศอาจใช้สิทธิยับยั้งในคณะมนตรีฯ นี้ได้ ดังนั้น การจัดทำกฎหมายฯ จึงต้องให้สอดคล้อง
กับความคิดเรื่องสิทธิและสถานะการณ์ทางการเมืองของบรรดาประเทศมหาอำนาจทั้งหลายใน
ขณะนั้นด้วย

สองประเทศแรกคือ สหรัฐอเมริกาและอังกฤษนั้น ต่างมีประวัติศาสตร์สืบเนื่องกันมา
และมีหลักกฎหมายคล้ายคลึงกัน แต่อังกฤษนั้นมีการพัฒนาแนวความคิดในเรื่องสิทธิใหม่ ๆ น้อย
กว่าสหรัฐอเมริกา นับตั้งแต่มี The English Bill of Rights ซึ่งเก่าแก่กว่าของสหรัฐฯ
ร่วมศตวรรษแล้ว ก็ไม่ได้มีการดัดแปลงรายละเอียดของสิทธิในเอกสารดังกล่าวให้เข้ากับ
ความต้องการของประชาชนในปัจจุบัน ขณะที่ตนกำเนิด American Bill of Rights
ได้ถูกดัดแปลงแก้ไขไว้ในรัฐธรรมนูญหลายครั้ง แต่อังกฤษไม่ได้มีการเคลื่อนไหวอย่างไรเลย
และทั้งอังกฤษกับสหรัฐฯ ต่างไม่พยายามที่จะทำการปรับปรุงตนกำเนิดเอกสารรับรองสิทธิของ
ประชาชนที่มีมาแต่ดั้งเดิมให้เข้ากับผลประโยชน์ของประชาชนที่เพิ่มขึ้น และความเชื่อมั่นใน
สิทธิเสรีภาพใหม่ ๆ ดังที่ปรากฏอยู่ใน Economic Bill of Rights ของรัฐสวาทที่เป็นต้น

สำหรับฝรั่งเศสนั้น เมื่อสงครามโลกครั้งที่สองสงบลงสถานะการณ์ทางการเมือง
อยู่ในสภาพุ่นวาย รัฐบาลไรเสถียรภาพเพราะไม่ระบอบควยเสียงข้างมากในสภาอย่าง

เกิดขาด ร่างรัฐธรรมนูญฝรั่งเศสฉบับแรกในสาธารณรัฐที่ ๔ ใ้ระบุถึงสิทธิต่าง ๆ โดยอาศัยแนวความคิดจากปฏิญญา ปี ๑๗๘๙ (Declaration of 1789) และเพิ่มเติมสิทธิใหม่ ๆ เช่นเดียวกับของรัฐสภากลางในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ อย่างไรก็ตาม **ทามความจริงแล้ว** รัฐธรรมนูญฉบับนี้ไ้รวบรวมขอประนีประนอมระหว่างพรรคการเมืองใหญ่ ๆ สามพรรคซึ่งไ้ครอบงำการเมืองของฝรั่งเศสในขณะนั้น คือ พรรคฝ่ายขวา, ฝ่ายซ้าย และพรรคสังคมนิยม พรรคการเมืองทั้งสามพรรคต่างก็มีความคิดเห็นไม่ลงรอยกันกล่าวคือ พวกสังคมนิยมนั้นพยายามจะให้เกิดการสมมูลระหว่างฝ่ายซ้ายกับฝ่ายขวา ด้วยการทำให้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่นี้เป็นที่ยอมรับของทั้งสองฝ่าย แต่พวกคอมมิวนิสต์ซึ่งเกินตามแบบของรัสเซียนั้นมีความสนใจเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนขั้นมูลฐานน้อยกว่าพรรคอื่น ๆ และต่อต้านพวกฝ่ายขวาอย่างรุนแรงโดยเฉพาะในเรื่องเกี่ยวกับสถานะของทรัพย์สินของเอกชน พวกฝ่ายขวาก็ไม่ยินยอมใ้กับฝ่ายซ้ายเท่าที่ควร และขอไ้ตนเองของฝ่ายขวานั้นเองทำให้ร่างรัฐธรรมนูญที่เสนอนั้นเมื่อถึงเวลาลงคะแนนเสียงจึงต้องตกไป

ในการเตรียมร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ครั้งที่สอง พวกสังคมนิยมพยายามทำให้พวกฝ่ายขวาและฝ่ายซ้ายปรองคองกันอีก โดยตกลงละเว้นไม่ระบุถึงสิทธิต่าง ๆ อย่างเป็นทางการเหมือนฉบับแรก แต่กลับเขียนไว้ในคำอารัมภบทให้หลักประกันสิทธิและเสรีภาพอย่างจริงจังเหมือนที่เคยใ้ไว้ในปฏิญญา ๑๗๘๙ เมื่อถึงเวลาลงคะแนนเสียง ผลปรากฏว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้ไ้รับคะแนนเสียงส่วนใหญ่จากประชาชนฝรั่งเศสอย่างเสียไม่ได้ และไม่ทำให้พวกฝ่ายขวา, ฝ่ายซ้าย หรือแม้แต่พวกสังคมนิยมไ้ได้รับความพอใจเท่าใดนัก ผลคือไ้ไ้รับก็เพียงแต่ช่วยให้รัฐธรรมนูญฉบับนี้รอดพ้นจากการล้มเหลวเป็นครั้งที่สองไปไ้ ซึ่งผู้ร่างปฏิญญา จำต้องคำนึงถึงสถานะการณ์ทางการเมืองของฝรั่งเศสในขณะนั้นด้วย

รัฐธรรมนูญของรัสเซีย ค.ศ. ๑๙๓๓ หรือที่เรียกว่าฉบับเลนินไม่ไ้พูดถึงเรื่องสิทธิไ้แต่อย่างใด ฉบับของสหภาพโซเวียต ค.ศ. ๑๙๓๖ มีบทที่ระบุถึงสิทธิพื้นฐานของชาวรัสเซียไว้

เหมือนกัน แต่ก็ไม่เหมือนกับของพวกตะวันตกทั่ว ๆ ไป การรับรองสิทธิของชาวรัสเซียไม่ได้
อยู่ในลำดับแรกของรัฐธรรมนูญ เพราะบทที่ ๑ ของรัฐธรรมนูญพูดถึงองค์การของสังคม
(Organization of society) ซึ่งได้แสดงให้เห็นเจตนารมณ์ของผู้ร่างอย่างแจ่มชัดว่า
มีความสำคัญสูงสุด ส่วนบทบัญญัติที่เกี่ยวกับสิทธิขั้นมูลฐานและหน้าที่ของพลเมืองรัสเซียกลับ
มาปรากฏอยู่ในบทที่ ๑๐ เพราะคอมมิวนิสต์รัสเซียซึ่งมีแนวความคิดตามลัทธิ Marxist
เห็นว่าการรับรองสิทธิของพลเมืองมีความสำคัญน้อยกว่าสิทธิสังคม

โดยที่รัฐธรรมนูญของรัสเซียนั้นได้มาจากการปฏิวัติครั้งใหญ่ เช่นเดียวกับฝรั่งเศส
เมื่อปี ค.ศ. ๑๗๘๙ ดังนั้นแนวความคิดของพวกคอมมิวนิสต์ที่เกี่ยวกับเรื่องสิทธิของบุคคล
ที่ปรากฏอยู่ในรัฐธรรมนูญของโซเวียตจึงอาจเปรียบเทียบกับ The French Declaration
of 1789 ได้อย่างที่กล่าวคือ รัฐธรรมนูญรัสเซียใคร่จะพูดว่า "นี่คือการประกาศถึงสิทธิของ
ประชาชนผู้เหนื่อยยากและกล้าหาญ และได้รับการยอมรับโดยกองเกรสของรัสเซียทั้งหมดใน
เดือนมกราคม ๑๙๑๘" เอกสารฉบับนี้ย้ำว่า วัตถุประสงค์ขั้นมูลฐานของการปฏิวัติก็เพื่อ
"กำจัดการกระทำทั้งหมดของมนุษย์โดยมนุษย์ เพื่อยกเลิกตลอดไป ซึ่งการแบ่งแยกชนชั้นของ
สังคม... และเพื่อนำระบอบสังคมนิยมมาสู่ทุกประเทศ" วัตถุประสงค์ดังกล่าวนี้ได้ถูกนำมา
ปฏิบัติขั้นแรกก็โดยการยกเลิกสิทธิในทรัพย์สินส่วนตัวและวิธีการผลิตผลต่าง ๆ แลวก่อตั้ง
อุตสาหกรรมที่ควบคุมโดยคนงานพร้อมกับโอนธนาคารต่าง ๆ มาเป็นของรัฐ เมื่อพิจารณา
จากข้อความในรัฐธรรมนูญดังกล่าวแล้วก็เห็นได้ว่ารัสเซียสามารถที่จะร่วมมือกับนานา-
ประเทศเพื่อส่งเสริมความเคารพในสิทธิมนุษยชน โดยไม่มีความแตกต่างกันในเรื่องเชื้อชาติ,
เพศ, ภาษาหรือศาสนา แต่รัสเซียมีจุดอ่อนในเรื่องนี้อย่างหนึ่งคือไม่สามารถเลิกคิดถึงความ
แตกต่างกันในเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับฐานะทางสังคมหรือเรื่องกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินได้ และ
สำหรับพวกคอมมิวนิสต์แล้ว ความหมายของการได้รับการคุ้มครองจากกฎหมายเท่าเทียมกัน
นั้นต่างกับความหมายในประเทศมหาอำนาจอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสหรัฐอเมริกา ซึ่ง
แนวความคิดในเรื่องสิทธิของรัสเซียทำให้เกิดปัญหายุ่งยากมาก

อำนาจสุดท้ายที่จะใช้สิทธิยับยั้งในคณะมนตรีความมั่นคง (ขงร่างปฏิญญา) ได้ก็คือ
จีนคณะชาติ ชาวจีนในยุคใหม่ได้รับแนวความคิดมาจากทางตะวันตกมาก คือ ได้รับจาก
สหรัฐอเมริกาพอ ๆ กับได้รับจากอังกฤษและฝรั่งเศส, เยอรมันและรัสเซีย แต่ชาวจีนต่าง
กับกลุ่มประเทศทางตะวันตกคือ ชาวจีนได้รับแนวความคิดมาจากบรรพบุรุษและสถาบันทาง
การเมืองของท้องถิ่นอยู่มากและสิ่งนี้เองมีส่วนจูงใจชาวจีนเกี่ยวกับการร่างปฏิญญาฯ อย่าง
มาก เพราะชาวจีนมีประเพณีแห่งท้องถิ่นที่ถือว่าสิทธิของเอกชนขึ้นอยู่กับครอบครัวของตน
การปรับปรุงความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับเอกชนมีความสำคัญน้อยกว่าการปรับปรุงความสัมพันธ์
ระหว่างครอบครัวกับรัฐ อย่างไรก็ตามก็กล่าวโดยทั่ว ๆ ไปความคิดของชาวจีนไม่ทำให้เรื่อง
การจัดหมวดหมู่สิทธิเสรีภาพขั้นมูลฐานในร่างปฏิญญามีปัญหามากนัก แต่โดยที่จีนเป็นชาติทาง
ตะวันออกซึ่งแนวความคิดต่าง ๆ ย่อมจะไม่เหมือนกับชาวตะวันตก ดังนั้นจึงคาดหวังไม่ได้ว่า
ในทางปฏิบัติเรื่องสิทธินั้น ประเทศจีนกับกลุ่มประเทศตะวันตกจะปฏิบัติเหมือนกันร้อย
เปอร์เซ็นต์

๒. ปัญหาเกี่ยวกับรายละเอียดของสิทธิ

นอกจากคณะกรรมการฯ จะประสบปัญหาในเรื่องผลประโยชน์และความคิดเห็น
ในเรื่องสิทธิของบรรดาประเทศสมาชิกและประเทศมหาอำนาจทั้งห้าดังกล่าวจนต้องมีการ
ประนีประนอมกันหลายครั้งหลายหนแล้ว คณะกรรมการฯ ยังประสบปัญหาในระหว่างกันเอง
เกี่ยวกับวิธีการจัดทำร่างเอกสารแห่งสิทธิฉบับนี้อีก ข้อขัดแย้งที่สำคัญก็คือ การตกลงราย-
ละเอียดของสิทธิมนุษยชนที่ควรให้ความคุ้มครอง เพราะยูแทนประเทศกลุ่มคอมมิวนิสต์และ
ยูแทนประเทศกลุ่มนายทุนต่างมีจุดมุ่งหมายผิดกัน พวกคอมมิวนิสต์เห็นว่า สิทธิต่าง ๆ ที่ควร
ได้รับการคุ้มครองนั้น ไม่ใช่สิทธิของเอกชน แต่ควรเป็นสิทธิของสังคมหรือของรัฐ ซึ่งทั้งนี้
เป็นไปตามแนวความคิดของกลุ่มสังคมนิยม ขณะเดียวกันพวกเขาเชื่อว่าสิทธิต่าง ๆ ที่พวก

ประเทศนายทุนให้การคุ้มครอง เช่น สิทธิในชีวิต, เสรีภาพ, ทรัพย์สิน, ความเท่าเทียมกัน ความยุติธรรมและการแสวงหาความสุข ฯลฯ นั้น ไม่เหมาะสมกับการปกครองแบบเผด็จการ ของกรรมาชีพ และเห็นว่าสิทธิเอกชนมีความสำคัญน้อยกว่าสิทธิของสังคมหรือของรัฐ จึง ทางการเมืองคุ้มครองสิทธิในทางเศรษฐกิจและสังคมมากกว่า เช่น สิทธิที่จะมีส่วนร่วมในรัฐบาล ของประเทศ สิทธิที่จะจัดตั้งและที่จะเข้าร่วมสหพันธกรรมกร สิทธิที่จะได้รับเงินค่าจ้างเท่า เทียมกันสำหรับงานเท่าเทียมกันเป็นต้น ฯลฯ การขัดแย้งกันนี้ทำให้การตกลงเรื่องรายละเอียดของสิทธิเป็นไปได้ยากลำบาก แต่ในที่สุดจากแรงกดดันของกลุ่มคอมมิวนิสต์ทำให้ที่ ประชุมของขบวนการคุ้มครองสิทธิต่าง ๆ ตามความคิดเห็นของทั้งกลุ่มคอมมิวนิสต์และกลุ่ม นายทุนว่ามีความสำคัญเท่าเทียมกัน และกล่าวกันว่าเรื่องนี้เป็นชัยชนะทางการ เมืองของกลุ่ม คอมมิวนิสต์โดยแท้จริง ^{๑๒}

เมื่อคณะกรรมการได้จัดตั้งคณะกรรมการจัดทำร่างปฏิญญา ขึ้นแล้วนั้น ก็ยังมีข้อ ขัดแย้งอีกคือ ผู้แทนจากสหภาพโซเวียตได้คัดค้านในการประชุมของคณะมนตรีเศรษฐกิจและ สังคมสมัยต่อมาว่า คณะกรรมการฯ นี้ไม่ใช่ผู้แทนจากประเทศต่าง ๆ (ซึ่งเป็นความจริง) ดังนั้น มิซฮิสตรูสเวลท์ จึงได้จัดตั้งคณะกรรมการฯ ขึ้นใหม่ประกอบไปด้วยสมาชิกคณะ กรรมการสิทธิมนุษยชน

คณะกรรมการชุดที่สองนี้ได้เสนอร่างปฏิญญาฯ ต่อคณะกรรมการเมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน ๑๙๔๗ ร่างปฏิญญาฯ นี้ประกอบด้วยข้อความจากประเทศต่าง ๆ ซึ่งเลขาธิการ สหประชาชาติได้รวบรวมมาได้ คณะกรรมการฯ ได้เสนอร่างปฏิญญาฯ ให้สมาชิก พิเคราะห์ในสมัยประชุมที่สาม ณ กรุงปารีส เมื่อวันที่ ๒๑ กันยายน ๑๙๔๘ (เป็นที่น่าสังเกต ว่าถึงแม้ว่าร่างปฏิญญาฯ นี้จะอยู่ในขอบเขตงานคณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมก็ตาม คณะ กรรมการฯ ไม่ได้มีส่วนร่วมในการร่างปฏิญญาฯ นี้แต่อย่างใด)

สมาชิกได้ส่งร่างปฏิญญา ดังกล่าวไปให้คณะกรรมการชุดที่สามซึ่งได้ประชุมกันถึงแปดสิบเจ็ดครั้งเพื่อพิจารณาร่างปฏิญญา ที่ได้รับมอบ พร้อมควยขอเสนอขอแก้ไขอย่างเป็นทางการถึง ๑๘๘ ข้อด้วยกัน

เมื่อคณะกรรมการชุดที่สามได้พิจารณาและรับรองร่างปฏิญญา แล้ว ผู้แทนสหภาพโซเวียตได้เสนอขอให้สมาชิกเลื่อนการพิจารณาไปในสมัยประชุมหน้า (ค.ศ. ๑๙๕๕) แต่ข้อเสนอนี้ตกไป หลังจากนั้นผู้แทนของสหราชอาณาจักรได้ยื่นขอเสนอขอแก้ไขร่างปฏิญญาอีกหนึ่งข้อ ซึ่งสมาชิกก็ได้ลงมติยอมรับข้อแก้ไขดังกล่าว ในที่สุดสมาชิกก็ได้ลงมติยอมรับและประกาศปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน เมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๑๙๔๘ ด้วยคะแนนเสียงเห็นด้วย ๔๘ เสียง ไม่มีเสียงคัดค้าน ส่วนประเทศกลุ่มคอมมิวนิสต์ทั้งหมด, ชาอคิวาราเบีย และอาฟริกาใต้คงเว้นไม่ออกเสียง

ตั้งแต่วันที่ ๑๐ ธันวาคม ๑๙๔๘ จึงถือเป็นวันสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติตั้งแต่นั้นมา.